LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaca, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ
THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 74 * * * * * Ozone Park 17, N. Y. Penkt., rugs. (Sept.) 14, 1962 * * * * * METAI 5I-ji

KRISLAI

Worcesteryje.
Šaunus buvo piknikas.
R. Sobleno mirtis.
Apie lietuvių literatūrą.

Rašo **R. Mizara**

Praėjusį sekmadienį worcesteriečių suruoštas "Laisvės" naudai piknikas buvo šaunus. Miela buvo praleisti keletą valandų puošniajame Olimpijos parke. Šnekėjausi su daugeliu mūsų veikėjų. Ūpas geras. Worcesteriečiai, pasirodo, yra pasiryžę šį parką dar laikyti, neparduoti, kaip buvo manyta. Tai gera žinia.

Laurenciečiai ir haverhiliečiai į pikniką atvyko dideliu autobusu; kiti mašinomis.

Oras piknikui taipgi pasitarnavo: diena saulėta, graži.

Visa eilė draugų įteikė mūsų laikraščiui dovanėlių. Kiti atsinaujino "Laisvės" prenumeratas. Didelis ačiū jiems!

-:- -:- -:-

Montelliečiai nusiminę dėl **Jurgio Šimaičio.** Jis, kaip žinia, tebėra ligoninėje, ir gal būt ten bus net keletą savaičių. Gi štai užeina mūsų spaudos vajus, kuriame draugas Šimaitis visuomet dalyvaudavo.

Jurgis Šimaitis ne tik uolus mūsų spaudos vajininkas, o ir korespondentas. Ką dabar daryti?

Turi kiti draugai bei draugės stoti į darbą. Montello—Brocktonas — svarbi lietuvių kolonija!

-:- -:- -:-

Worcesterio Aido choras smarkiai ruošiasi atvykti į Brooklyną lapkričio 4 dieną suvaidinti operetę "Lietuvaitę". Tai bus padaryta "Laisvės" koncerte.

—Operetę vaidinsime ne tik pas jus, Brooklyne, o ir Lawrenčiuje, ir kitur,— sakė choro mokytojas **Jonas Dirvelis.**

-:- -:- -:-

Tenka viešai atsiprašyti pikniko rengėjų dėl nejėdėjimo į "Laisvę" (pastarąją savaitę) skelbimų.

-:- -:- -:-

Dr. Robertas Soblenas-Sobolevičius, nusižudydamas, pareiškė protestą prieš neteisingą jo nuteisimą visam amžiui kalėti. Tuo pačiu kartu jo brolis — Jokūbas Soble-Sobolevičius išleistas iš kalėjimo, laisvas!

Roberto Sobleno protestas nukreiptas ne tik prieš amerikinį teismą, o ir prieš Izraelį, kuriame jis ieškojo prieglaudos, bet negavo.

Nemaža žydų kilmės žmonių dėl to smerkia Izraelio valdžią.

-:- -:- -:-

Savaitraštis "Literatūra ir menas" rašo:

"Maskvoj išeinančiame žurnale "Evr e opinion" šių metų rugpiūčio mėnesio numery išspausdinti Lenininės premijos laureato E. Mieželaičio eilėraščiai: "Žmogus", "Rankos", "Akys", "Lūpos", "Moteris" ir "Obuolys".

Į prancūzų kalbą eilėraščius išvertė žinomas prancūzų poetas P. Gannara. Kūriniai iliustruoti S. Krasausko piešiniais. Be to, žurnale talpinamas Sergejaus Narovčatovo straipsnis apie E. Mieželaičio gyvenimą ir kūrybą.

Visa eilė mūsų poeto kūrinių bulgarų kalba pasirodė Bulgarijos periodinėje spaudoje: žurnaluose "Plamek", "Bolgaro-Sovietskaja družba", laikraščiuose "Literaturen

(Tąsa 5-tam pusl.)

TSRS PERSERGĖJIMAS IR RAGINIMAS AMERIKAI

Liet. aukščiausiajame teisme byla prieš žmonių žudytojus

Vilnius. — Valstybės saugumo komitetas prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos patraukė baudžiamojon atsakomybėn už Tėvynės išdavimą byloje Nr. 60 buvusius antrojo (dvyliktojo) policinio baudžiamojo bataliono, veikusio Lietuvoje ir Baltarusijoje hitlerinės okupacijos metais, dalyvius: bataliono vadą **Impulevičių,** kuopų vadus Zenoną **Kemzūrą** ir Juozą **Ūselį,** būrio vadą Joną **Stankaitį,** skyrininką Juozą **Knyrimą** ir kitus, viso 10 žmonių.

Baudžiamojoje byloje Nr. 61 patraukti atsakomybėn buvę pirmojo (tryliktojo) policinio baudžiamojo bataliono dalyviai: Pranas **Matiukas,** Jonas **Palubinskas,** Boleslovas **Čirvinskas** ir kiti, viso 8 žmonės.

Parengtinių tardymų nustatyta, kad **Impulevičius** 1941 metų birželio 28 d. savanoriu įstojo į hitlerininkų ir lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų sudarytą vadinamąjį pirmąjį "apsaugos dalių" batalioną ir buvo sudarytas antrasis batalionas, jo vadu tapo **Impulevičius.**

1941 metų vasarą **Impulevičiui** vadovaujant bataliono kareiviai Kauno IV ir VII fortuose sušaudė keletą tūkstančių taikių tarybinių piliečių.

1941 metų rugsėjo 11-12 d. d. bataliono kareiviai **Impulevičiaus** įsakymu išvyko į Jonavos rajono Užusalių kaimą ir ten nužudė 48 vietinius gyventojus.

1941 metų spalio 6 d. **Impulevičiaus** vadovaujamas batalionas išvyko į Baltarusijos TSR sostinę Minską ir Minsko sritį žudyti gyventojų ir kovoti prieš tarybinius partizanus. **Impulevičius** vadovavo tarybinių piliečių ir tarybinių karo belaisvių šaudymui ir korimui Minske. Jo vadovaujamas batalionas taip pat žudė taikius tarybinius žmones Slucke, Borisove, Dzeržinske, Klecke, Nesvyžiuje, Rudenske ir kituose Baltarusijos miestuose bei kaimuose.

Impulevičiaus vadovaujamo bataliono kareiviai Lietuvoje sušaudė apie 50 tūkstančių žmonių.

Antrojo policinio baudžiamojo bataliono kuopų vadai **Kemzūra** ir **Ūselis,** būrio vadas **Stankaitis,** skyrininkas **Knyrimas** ir kiti, patraukti šioje byloje baudžiamojon atsakomybėn, betarpiškai dalyvavo tarybiniu piliečių žudymuose.

Suimtieji pirmojo (tryliktojo) policinio baudžiamojo bataliono dalyviai **Matiukas, Palubinskas, Čirvinskas** ir kiti 1941 metų vasarą betarpiškai dalyvavo kelių dešimčių tūkstančių tarybinių piliečių žudynėse Kauno IV, VII ir IX fortuose bei kituose Lietuvos miestuose ir kaimuose.

Baudžiamosiose bylose tardymas baigtas ir bylos nusiųstos nagrinėti į Lietuvos TSR Aukščiausiąjį teismą.

Lietuvos mokslin. išradimas plieno apsaugai nuo rudijimo

Vilnius. — Daug sudėtingų cheminių ir mechaninių operacijų reikia atlikti, norint suteikti plieno detalei dailų, blizgantį paviršių, apsaugoti ją nuo rūdijimo.

Žymiai sutrumpinti šį procesą pavyko Lietuvos TSR Mokslų akademijos Chemijos ir cheminės technologijos instituto moksliniams bendradarbiams, chemijos mokslų kandidatui Roamnui Višomirskiui ir jaunam mokslininkui Antanui Steponavičiui. Jie sukūrė naują elektrolitą, kuris leidžia gauti blizgantį varinį detalės paviršių betarpiškai galvaninėje vonioje.

Išradimų ir atradimų komitetas prie TSRS Ministrų Tarybos išdavė R. Višomirskiui ir A. Steponavičiui autorinius liudijimus už labai efektyvaus elektrolito sukūrimą.

Sumegsti ryšiai su Mali Resp. partija

Maskva.—Paskelbta, kad sumegsti draugiški ryšiai tarp Tarybų Sąjungos Komunistų partijos su Vakarų Afrikos Respublikos Mali vadovaujančia partija Sudaniečių Sąjunga. Tai laikoma svarbiu dalyku tų dviejų kraštų santykiuose. Mali seniau vadinosi Sudanu, kurį valdė francūzai. Iki šiol tokie draugiški partiniai Tarybų Sąjungos ryšiai buvo tik su Gvinėjos ir Ganos respublikomis.

Brazilija.—Brazilijos prezidentas Goulart sako, kad jo vyriausybę ištikimai remia šalies armija.

Prez. Kenedis laimės kongreso pritarimą

Washingtonas. — Senatinis ginkluotų jėgų komitetas vienbalsiai užgyrė prezidento Kenedžio siūlymą suteikti jam galią, reikalui esant, pašaukti tarnybon 150,000 rezervistų (atsarginių) sustiprinimui Amerikos karinių jėgų. Abiejų partijų senatoriai tvirtai remia prezidento nusistatymą. Kai kurie senatoriai, matyt, norėtų, kad prezidentas eitų dar toliau ir tuojau pradėtų karinius veiksmus prieš Kubą.

Komitetan buvo pakviestas apsigynimo sekretorius MacNamara paaiškinti prezidento siūlymą. Viešai neskelbiama, kaip McNamara kalbėjo, kodėl jis reikalavo suteikti prezidentui tokią galią.

Daugeliui Amerikos žmonių neaišku, kam dabar tokia mobilizacija reikalinga, kuomet šalies ginkluotose jėgose juk ir taip randasi daugiau kaip trys milijonai vyrų.

Dr. R. A. Soblenas mirė Londone

Londonas. — Čionai ligoninėje rugsėjo 11 d. mirė Dr. Robert A. Soblen. Prie jo lovos buvo jo žmona. Manoma, kad jo lavonas bus pargabentas į Ameriką palaidojimui. Jojo sesuo, kuri gyvena Kanadoje ir kuri daug jam padėjo kovoje teismuose, pareiškė: "Aš noriu, kad mano brolio lavonas būtų pargabentas ir palaidotas Jungtinėse Valstijose, kur jis buvo kankinamas."

Anglijoje reiškiasi didelis žmonių pasipiktinimas, kad vyriausybė nutarė Sobleną deportuoti, nes tas privedė prie jo nusižudymo.

Lėktuvo nelaimėje žuvo 44 jauni kareiviai

Spokane, Wash. — Rugsėjo 10 d. Jungtinių Valstijų Oro jėgų sprūsminis lėktuvas nukrito ant 5,271 pėdos aukščio kalno Mount Kit Carson. Jame buvo 44 kareiviai ir visi užsimušė. Tai viena didžiausių karinių lėktuvų nelaimių. Praėjusį gegužės mėnesį karinio lėktuvo nelaimėje žuvo 27 kareiviai.

Jungtinės Tautos, N. Y.—Saugumo Taryba nutarė patarti tuojau priimti į Jungtines Tautas dar dvi naujas valstybes — Jamaica ir Trinidad-Tobago.

Naujas užpuolimas ant Kubos

Havana. — Rugsėjo 11 d. piratiškas laivas, neva atsiųstas pabėgėlių kubiečių, įplaukė į Kubos uostą ir apšaudė du laivus. Vienas laivas priklauso anglams, o kitas Kubai. Abudu laivai pakrauti cukrum gabenimui į užsienį.

Miami, Fla. — Kubos pabėgėliai sako, kad jie ruošia ir daugiau užpuolimų ant Kubos laivų.

Pasmerkė JAV poziciją linkui Kubos

Mexico City, Meksika. — Buvęs Meksikos prezidentas ir įžymus šių laikų pažangiosios visuomenės vadas generolas Cardenas labai aštriai pasmerkė Jungtinių Valstijų nusistatymą linkui Kubos. Jis sakė, kad Jungtinių Valstijų valdžios pareigūnai "apsvaigo savo karine jėga." Susidaro taikai pavojus.

Vėliausios žinios

Houston, Texas.—Čionai lankėsi ir kalbėjo prezidentas Kenedis. Jis kalbėjo apie JAV pastangas užkariauti erdves. Pripažinęs, kad Tarybų Sąjunga šitoje srityje yra Ameriką pralenkusi, prezidentas užtikrino, kad greitoje ateityje "mes Sovietus pralenksime." Vyriausybė tam reikalui per metus išleidžia penkis bilijonus dolerių.

Elizabethville, Kongas.—Įvykusiame susikirtime tarp Jungtinių Tautų karių ir Čiombės karių, du pastarieji užmušti. Susikirtimas įvyko, kai Čiombė bandė JT armijai pastoti kelią.

New Yorkas. — Miesto majoras Wagneris ir buvęs senatorius Lehmanas pasisakė už Morgenthau kandidatūrą demokratų tikietu į N. Y. valstijos gubernatorius. Tai beveik užtikrina Morgenthau nominavimą demokratų konvencijoje.

Ottawa. — Kanados vyriausybė paskelbė, kad Kanadoje šiandien yra 280,000 užsiregistravusių bedarbių. Kiek iš viso bedarbių yra, pranešimas nieko nepasako.

New Delhi.—Indijos gyventojų skaičius per paskutinius 10 metų paaugo 21.5 procento. Dabar Indija turi 439,235,000 gyventojų.

Užpuolimas ant Kubos galėtų reikšti pasaulinį karą

Maskva. — Tarybų Sąjungos žinių agentūra "Tass" paskelbė tarybinės vyriausybės platų pareiškimą. Pareiškimas siejasi su nauja tarptautine įtampa, kurią sudarė vedamos provokacijos prieš Kubą ir JAV prezidento Kenedžio pareikalavimas iš Kongreso galios pašaukti tarnybon 150,000 atsarginių kareivių.

Tarybų Sąjungos vyriausybė savo pareiškime rimtai persergsti Jungtines Valstijas prieš kėsinimąsi ant Kubos. Nurodo, kad ginkluotas įsiveržimas į Kubą galėtų sukurti naują pasaulinį karą, kuris, aišku, būtų termobranduolinis-atominis karas. Dar kartą nurodoma, kad tokiame kare lygiai nukentėtų ir Amerika. Pareiškime pabrėžiama, kad Kuba nėra viena, kad jos pusėje atsistotų visa eilė kitų valstybių ir aktyviškai padėtų jai apsiginti nuo užpuolikų.

Savo pareiškime Tarybų Sąjungos vyriausybė storiausiai pabrėžia, kad ji tikrai nori tiktai taikaus sugyvenimo su Jungtinėmis Valstijomis ir visomis šalimis. Tačiau tai nereiškia, jog Tarybų Sąjunga ir kitos socialistinės šalys stovėtų rankas susidėjusio, jeigu būtų išprovokuotas ginkluotas įsiveržimas į Kubą.

Savo pareiškime tarybinė vyriausybė nurodo, kad ji turi pilniausią teisę prekiauti su Kuba, teikti jai visokeriopą eknnominę pagalbą, taip pat suteikti jai apsigynimo ginklų. Kas liečia Amerikos reakcionierių kalbas, kad būk Tarybų Sąjunga siekianti įsteigti Kuboje militarinę bazę, tai, pareiškimas sako, yra gryniausias melas, nieko panašaus nėra planuojama. Neigi tokia bazė būtų reikalinga. Tarybų Sąjunga turinti ginklų, kurie iš Tarybų teritorijos pasiektų užpuolikus ant Kubos. Tarybų Sąjunga neturi jokių militarinių bazių užsieniuose. Kaip tik priešingai su JAV: jos turi militarinėmis bazėmis apsupusios Tarybų Sąjungą iš visų pusių.

Pareiškimas baigiasi draugišku JAV vyriausybei patarimu rimtai apsigalvoti ir nesiimti žygių, kurie vestų prie naujo karo. Tarybų Sąjungos vyriausybė pataria Amerikos vyriausybei tuojau atsteigti su revoliucine Kuba diplomatinius ryšius ir atnaujinti prekybą ir kitokius susisiekimus. Ragina neklausyti reakcinių balsu, kurie agituoja už karą ir užpuolimą ant Kubos.

Pareiškime sakoma: "Tarybinė vyriausybė ne kartą yra pareiškusi ir dabar dar kartą pareiškia: Mes ištiesiame draugišką ranką Jungtinių Valstijų žmonėms ir vyriausybei. Mes siekiame bendrų pastangų su Jungtinių Valstijų valdžia ir kitu šalių valdžiomis išsprendimui tarptautinių problemų ir apsaugojimui taikos ant žemės."

Toliau bus vedami atominių ginklų bandymai atmosferoj

Washingtonas. — Buvo pradėta kalbėti, kad gal bus baigti atominių bombų sprogdinimai atmosferoje, bet pasirodo, kad tos kalbos be pagrindo. Sakoma, kad tik vienas toks didžiulis sprogdinimas labai aukštai atmosferoje bus sulaikytas, nes mokslininkų tapo pripažintas labai pavojingu, bet šiaip žemesnėje atmosferoje bandymai būsią tęsiami.

Tokį pranešimą oficialiai padarė Atomic Energy Committee ir Apsigynimo departamentas. Bandymai bus atnaujinti virš tos pačios Johnson salos Ramiajame vandenyne. Pranešime nepasakoma, kiek tų naujų sprogdinimų yra planuojama. Spėjama, jog jų bus nemažai. Vadinasi, atominių ginklų lenktynės eis be sustojimo.

Tarptautinės mokslinės apšvietos konferencija

Maskva. — Čionai tapo atidaryta tarptautinė mokslinės apšvietos konferencija. Joje randasi atstovų iš 44 kraštų, iš Rytų ir Vakarų. Tačiau Jungtinės Valstijos delegacijos neprisiuntė, konferenciją boikotuoja.

Į konferenciją atsikreipė premjeras Chruščiovas. Jis smarkiai ragino mokslininkus susirūpinti jaunimo švietimu "dvasioje taikos ir tarptautinio draugiškumo." Susirinkę mokslininkai premjero kreipimąsi karštai sveikino.

Jakarta.—Nubausti mirtimi penki fašistai, kurie gegužės 14 d. kėsinosi nužudyti Indonezijos prezidentą Sukarno.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ——— ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months,	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Hans Heisleris

ŠIŲ METŲ RUGSĖJO 6 d. Rytiniame Berlyne mirė įžymus kompozitorius Hans Eisleris, Vokietijos Demokratinės Respublikos himno autorius. Jis buvo 64 metų amžiaus.

Hans Eisleris gimė 1898 m. liepos 6 d. Leipzige. Iš pat jaunų dienų mėgo muziką. tai tėvai ir leido jį į Vienos Muzikos akademiją mokytis. Ilgainiui patapo įžymiu muziku, kompozitorium.

Kai užgulė Vokietiją fašistinė-hitlerinė cholera, jis pasitraukė į užsienį. Kurį laiką gyveno Meksikoje, o vėliau — Jungtinėse Valstijose. Po karo grįžo į Rytų Vokietiją ir ten gyveno iki mirties.

Hans Eisleris — tarptautinio masto kompozitorius. Jis sukūrė daug dainų, dainuojamų visame pasaulyje. Parašė operų ir operečių.

Muzika, kadaise rašė Hans Eisleris, "kyla iš visuomeninės santvarkos, kurioje gyvename, ir kompozitorius yra niekas daugiau, kaip išdavas tos santvarkos. Naujo tipo artistas bus tas, kuris savo kūryboje išreikš visuomenines sąlygas, kuriose gyvena."

Amerikoje būdamas, Hans Eisleris gyveno Hollywoode ir čia sukūrė muziką visai eilei filmų.

JAV reakcionieriai labai neapkentė kompozitoriaus Eislerio, ir makartistai siekėsi jį išdeportuoti iš Amerikos. Nelaukęs, kol bus išdeportuotas, jis, 1948 metais. su savo žmona Ana, pats išvyko į Vokietiją.

Makartistai, neamerikinis komitetas, kompozitorių inkvizavo, persekiojo. Kai užklausė jo, ar jis komunistas, atsakė: "Taip, na, ir ką jūs man padarysite!.."

Hans Eisleris buvo garbingas žmogus; jo kūryba pasiliks ilgiems laikams pavyzdžiu kitiems muzikams. O tie, kurie čia jį persekiojo, puolė, inkvizavo, istorijoje pasiliks menkaverčiais gyvūnėliais!

Auklėti naują žmogų!

TARYBŲ SĄJUNGOJE šiuo metu vyksta TSRS Komunistų partijos vienetų (mūsiškai: kuopų) susirinkimai. O tokių ten yra apie 300 tūkstančių.

Maskvos "Pravda" (š. m. rugsėjo 5 d.) ragina komunistus veikėjus, kad jie pateiktų gerus, teisingus pranešimus, kad mitinguose būtų aptarti patys svarbiausieji klausimai. Tarp svarbiųjų klausimų šiandien TSKP stato **naujo žmogaus perauklėjimą.** Mes čia paduodame to "Pravdos" vedamojo (editorialo) dalį:

"Ypač svarbi komunistinės statybos sudėtinė dalis—naujo žmogaus ugdymas, didinti jo veiksmingumą — vienas iš svarbiausių visų partijos organizacijų uždavinių. Nueina į praeitį tie laikai, kada kai kurie partinių organizacijų sekretoriai, duodami atskaitą susirinkimuose, sakydavo: "O dabar keli žodžiai apie auklėjamąjį darbą." Partija griežtai pasmerkė nepakankamą ideologinio darbo vertinimą. Ideologinė ir organizatorinė veikla — neatskiriama visuma, įtikinimas ir auklėjimas — partinių organizacijų veiklos pagrindas. Ideologinės veiklos sėkmė ir veiksmingumas, kaip nurodo TSKP Centro Komitetas, priklauso nuo pirminių partinių organizacijų iniciatyvos ir praktiško veiklumo, nuo to, kaip aktyviai jos kovoja už partijos Programos vykdymą, už jos politikos, jos šūkių ir direktyvų įgyvendinimą. Jų vaidmuo komunistinio auklėjimo darbe labai didelis. Ir todėl ypač svarbu ataskaitiniuose-rinkiminiuose susirinkimuose nuodugniai išanalizuoti idėjinio auklėjamojo darbo būklę, numatyti efektyvias priemones, kurios įgalintų pašalinti trūkumus, sustiprinti ideologinio darbo poveikį žmonių darbui ir gyvenimui.

Pirminių organizacijų jėga—tai komunistų aktyvumas, sąmoningumas, kovinis susitelkimas. Šiuolaikiniame etape ypač padidėja kiekvieno partijos nario vaidmuo ir atsakomybė. **"Partijos įstatai,** — sakė N. Chruščiovas TSKP XXII suvažiavime, — **reikalauja, kad komunistas rodytų komunistines pažiūras į darbą, didelio idėjiškumo, nesutaikinamumo trūkumams, gobšumui ir veltėdystei pavyzdį, reikalauja, kad jis būtų jautrus ir atidus žmonėms atsidavęs partijai ir liaudžiai. Komunistas turi rodyti pavyzdį kovoje už kilnų komunistinės moralės principų įtvirtinimą."**

Milijonai Lenino partijos narių savo darbu ir gyvenimu puikiai pateisina garbingą komunisto vardą, nusipelno gilią darbo žmonių pagarbą. Neregėtai didinti komunistų aktyvumą padeda leninių partinio gyvenimo normų ir kolektyvinio vadovavimo principo atkūrimas, vidinės partinės demokratijos, kritikos ir savikritikos vystymas. Ataskaitiniuose-rinkiminiuose susirinkimuose reikia atkreipti dėmesį į tai, kaip laikomasi leninių partinio gyvenimo normų, ar sudaromos sąlygos, kad kiekvienas komunistas aktyviai dalyvautų savo organizacijos veikloje, reikštų iniciatyvą, nebijodamas padarinių, atskleistų ir kritikuotų trūkumus ir jų konkrečius reiškėjus, siektų pašalinti nesklandumus.

Savaime suprantama, kad ataskaitiniai-rinkiminiai susirinkimai turi būti leninių partinio gyvenimo normų laikymosi pavyzdys. Svarbu pasirūpinti, kad šie susirinkimai vyktų dalykiškai, aukštu idėjiniu lygiu, komunistams aktyviai dalyvaujant, principinės kritikos ir savikritikos dvasia.

Susirinkimuose komunistai išrinks savo pirminių organizacijų vadovaujančius organus—biurus arba partinius komitetus. Rinkimų metu bus laikomasi naujoje TSKP Programoje ir Įstatuose įtvirtinto principo apie sistemingą partinių organų sudėties atnaujinimą ir vadovavimo perimamumą. Pagal šį principą pirminių organizacijų partiniai komitetai ir biurai atnaujinami per pusę. Biurų ir partinių komitetų sudėties atnaujinimas duos tuo didesnius teigiamus rezultatus, kuo reiklesni komunistai bus rinkimams, kandidatūrų kėlimui ir svarstymui.

Viskuo reikia iš anksto pasirūpinti—ir kad ruošiant ataskaitą plačiai dalyvautų komunistai, ir kad būtų paskirta susirinkimo diena, valanda ir vieta. Ruošiant susirinkimus ir jiems vykstant turi kuo aktyviausiai dalyvauti partinių komitetų sekretoriai, partijos rajonų, miestų, sričių ir kraštų komitetų skyrių vedėjai."

Rojus Mizara

Dėl K. Vidiko "visuotinės išpažinties"

Mano pažintis su Vidiku

Dar 1914 metais kompozitorius M. Petrauskas man pasakojo apie K. Vidiką tokį anekdotą:

"1906 metais buvau Kauno prieplaukoje, rengiausi paplaukioti Nemunu. Netoli manęs stovėjo dailus vyrukas klieriko sutane. Aš pažvelgiau į jį, jis—į mane. Pagaliau jis priėjo prie manęs ir užkalbino lenkiškai. Kai užklausiau, ar jis lenkas, atsakė—lietuvis. Tada aš jį bariau, kodėl jis nešneka lietuviškai. Jis susisarmatijo. Kai užklausiau, kodėl jis ruošiasi į kunigus, — nebežinojo, ką atsakyti. Tuomet aš jam pasukau porą laisvamaniškų brošiūraičių ir patariau mesti kunigų seminariją. Dabar, matote, jis—Vidikas—visai geras Lietuvių Socialistų Sąjungos redaktorius..."

Kai aš 1916 metais nuvykau į "Kovos" spaustuvę Philadelphijoj dirbti, su K. Vidiku susipažinau, tai priminiau jam ir minėtą M. Petrausko pasakojimą. Jis sutiko, jog Petrauskas sakė tiesą, nes taip buvę.

Mudu dažnai ateidavome į darbą anksčiau už kitus, tai pasišnekėdavome apie visokius dalykėlius. Jis man patiko. Buvo draugiškas, neišdidus. Tenka priminti: K. Vidikas niekad nesipūtė, nesistatė dideliu, bet susitikti su žmonėmis vengdavo. Nemėgdavo eiti į susirinkimus, o kai į juos nueidavo—retai kada imdavo balsą diskusijose.

Atvyko V. Kapsukas. LSS Pild. komitetas pakvietė Kapsuką redaguoti "Kovą," o vėliau — žurnalą "Naująją gadynę." Bet oficialiu redaktorium pasiliko K. Vidikas. V. Kapsukas dažniausiai rašydavo vedamuosius (editorialus).

Prieš išvykdamas iš JAV Kapsukas sakė draugams, kad, jo nuomone, K. Vidikas — geras laikraštininkas, darbštus, bet, kai reikia spręsti svarbesnius klausimus, jis neparodo užtenkamai iniciatyvos ir valios, dažnai pasiduoda klaidingoms pozicijoms. Dirbdamas prie kitų — jis labai naudingas žurnalistas, gerai vartoja lietuvių kalbą, lengvai rašo.

Aš Vidiką visuomet gerbiau dėl jo meilės lietuviškam žodžiui, dėl jo vertimo į lietuvių kalbą marksistinių-leninių veikalų.

Išvykęs iš Philadelphijos, su juo susirašinėjau, kaip bendradarbis su redaktorium.

1917-ieji metai

V. Kapsukas išvyko į Rusiją. Amerikoje pakilo reakcija. Valdžios agentai užpuola "Kovą" ir LSS bustinę. Ir čia jau pasirodė, jog V. Kapsukas buvo labai teisus Vidiko atžvilgiu!

1917 m. gruodžio 21 d. "Laisvėje" skaitome:

"7 d. gruodžio, apie 3 val. po pietų, atsilankė federalės valdžios agentai į "Kovos" spaustuvę ir užklausė, kur yra Stilsonas — Sąjungos sekretorius. Nors visi suprato, kas per svečiai reikalauja Stilsono, bet jis, jausdamas nekaltu, priėjo prie jų ir užklausė, ko jie nori. Pastarieji parodė, kad turi varentą jį areštuoti ir jo ofise padaryti kratą. Buvo nurodyta kampas, kuriame stovėjo Stilsono stalas ir archyvas.

Kadangi Stilsono ofisas išvien randasi su redakcijos ofisu — nepertvertas, tai K. Vidikas, persigandęs, pribėgo prie valdžios agentų ir ėmė "aiškinti", kad čia sykiu dirba du redaktoriai, nusamdyti už pinigus, kad laikraštį leidžia Sąjunga, kuri turi išrinkusi sekretorių, administratorių ir P. K., ir tos išrinktos ypatos viską valdą. (Vadinasi, Vidikas "nužemintas" tų ypatų tarnas, nieko nežino, o tik "pildo" jų paliepimus.)

Vidikui pradėjus taip kalbėti, agentai atkreipė daugiau atydos ir į redakciją. Jeigu Vidikas nebūtų kišęs savo liežuvio ir nebėgęs, tuomet, veikiausia, redakcijoj nebūtų darę ir kratos, nes neturėjo varento.

Kada agentai ėmė kraustyti Stilsono archyvą, Vidikas ir Stalioraitis, pasinaudoję ta proga, paspruko. Iškrausčius Stilsono archyvą, apsižiūri, kad jau redaktorių nėra. Tuomet agentai pradėjo kraustyti redakcijos archyvą, visus rankraščius, knygas, paėmė visas administracijos atskaitų knygas... Kodėl Vidikas bėgo, nežinia, nes prieš jį nebuvo jokio apkaltinimo. Iš spaustuvės tapo išvežti: Stilsonas, Šukys, Baltrūnytė, Jasiulevičius, Šolomskas ir Rudaitis. Juos visus išlaikė iki 7 val. vakaro...

14 d. gruodžio, apie 6 val. vakare, vėl atsilankė į "Kovos" spaustuvę agentai ir pranešė, kad jie turi varentą ant redaktorių Vidiko, Stalioraičio, sekretoriaus Stilsono ir administratoriaus Šukio. Juos kaltina už "Kovą", ypatingai už num. 34 išduotas varentas..

Keistas to Vidiko pasielgimas. Dar jam jokio pavojaus nebuvo, dar jo nieks netyrinėjo, o jis pradėjo mesti bėdą ant Sąjungos sekretoriaus, administratoriaus ir Pildomojo Kom. Vadinasi, pradėjo "klampint" savo draugus ir viešai rodyt savo "nekaltybę". Taip gali elgtis tik žemo būdo kinkadrebis. ("Laisvė", 1917 metų gruodžio 21 d.)

Kaip matome, L. Prūseikos pastaba buvo aštri, ir K. Vidikas visuomet ją nesmagiai prisimindavo.

Ir šie faktai laisviečiams buvo žinomi, kai jie, praėjus keletui metų, kvietė K. Vidiką dirbti "Laisvės" redakcijoje, bet jie jų jam neprikišo. K. Vidikas dalinai buvo savo klaidą išpirkęs marksistinių - leninistinių veikalų vertimu į lietuvių kalbą.

Nebūtume dabar mes kreipę dėmesio į tą kritiką, jei ne "išpažintis", kurią jis prieš mirtį parašė ir atidavė kun. V. Pikturnai, kad šis paskelbtų pranciškonų laikrašty.

1917 metais K. Vidikas nusigando valdžios agentų, o mirtinai susirgęs, gal būt nusigando "būsimosios dievo rūstybės", "peklos kančių" ir ant jo sergančio užgulusių kunigų.

Kai taip padaro eilinis žmogelis, neapsišvietęs, nieko baisaus. Bet K. Vidikas buvo intelektualas!

Kodėl gyveno slapyvardžiu?

Vidikas rašo, kad jam tuo laikotarpiu, kai jis buvo "Laisvės" redaktorius, "dar būtų buvę nesaugu tikruoju vardu" vadintis, todėl jis vadinosi slapyvardžiu.

Pranciškonai prie to priduria, nesaugu jam buvę tikruoju vardu vadintis dėl to, kad "Sovietų Rusija dar nebuvo pripažinta..." Pranciškonai maišo barščius su buiza. Ką turi bendra Vidiko naudojimasis slapyvardžiu su JAV Tarybų Sąjungos pripažinimu? Nieko! Vidikas gyveno slapyvardžiu dėl to, kad jis dar vis bijojo to varento (warrant), išduoto 1917 metais jo areštavimui.

Gal būt toji baimė dalinai ir paveikė jį linkti "prie išpažinties", kai jis, pasitraukęs iš redakcijos, ieškojo pensijos ir jau pradėjo gyventi tikrąja savo pavarde.

Kita jo klaida

Susirgęs, jausdamas, kad nepagys, jis prašė Jono Siurbos, kad pastarasis pavartinėtų "Laisvės" laikraščio komplektus ir patikrintų, kuriais metais jis buvo skaitomas atsakominguoju "Laisvės" redaktorium. Kaip geram draugui, J. Siurba nepatingėjo paslaugą atlikti ir, suradęs, įteikė K. Vidikui prašytus duomenis. Tuomet Vidikas įkergė juos į "visuotinę išpažintį" ir atidavė kun. V. Pikturnai!

O savo "išpažintį" jis pavadino angliškai: **"My autobiographical memoranda."**

Savo autobiografiniame rašiny, beje, K. Vidikas nepažymėjo to, kad jis kadaise rašė ir eilėraščius. Keletas jų (V. Topolio slapyvardžiu) tilpo ALDLD 1923 metais išleistoje knygoje "Švyturys". Įsidėmėtinas eilėraštis **"Seniai aš netikiu į dievą"**, parašytas sekant vokiečių poetu Heine:

Seniai aš netikiu į dievą
Ir jo nereikia man suvis;
Tik giliai įsitikėjau
Į tavo dieviškas akis.

Seniai aš netikiu į dangų,
Audrų blaškytas visokių,
Nes nė už dangų nemainyčiau
Aš tavo žemiškų akių.

Seniai aš netikiu į velnią
Ir nebijau nasrų peklos;
Tiktai į tavo kietą širdį
Šventai tikėsiu visados.

1910 m.

Vidikas miršta

Š. m. liepos 21 d. Vidikas miršta. Tai buvo šeštadienis. Na, o ant rytojaus, sekmadienį, Greatnecke įvyksta mūsų laikračio metinis piknikas. Tik ten esant sužinojome apie jo mirtį. Man tenka padaryti pranešimą, kad mirė ilgametis mūsų laikraštininkas ir marksistinių veikalų į lietuvių kalbą vertėjas.

Publiką apgaubė liūdesys.

Pasakiau, kur mirusiojo palaikai pašarvoti, ir kad jis bus laidojamas liepos 24 dieną.

— Dar nežinome, kaip jis bus laidojamas—laisvai ar su religinėmis apeigomis; nežinau ir to, ką jis įpareigojo rūpintis jo laidojimu, — priminiau publikai.

Tuojau eilė žmonių susirašė po išreiškimu mirusiajam viešos pagarbos, kuri tilpo "Laisvėje".

Surištomis rankomis!..

Po pikniko J. Rušinskas, Ieva ir aš skubame tiesiai į šermeninę, Brooklynan. Nedidelė saliukė tuštutėlė; gale karstas, o jame guli išvargęs Kazimieras Vidikas. Rankos rožančium, tarsi retėžiu, surištos. Koks liūdnas ir baisus reginys! "Kaip mūsų draugas susilaukė tokio momento!" galvoju. "Būdamas gyvas, jis saugojosi ir išsisaugojo retėžių, o miręs!.."

Manyje kilo ir tokie klausimai: Kodėl mūsų draugas K. Vidikas taip padarė? Nejaugi jis bijojo "peklos kančių"? Nejaugi jis prieš mirdamas manė, kad dievas jį nubaus "pekla", jei jis nepaduos rankos tiems, kurie ir iš mirusiųjų daro biznį? Jis gyveno labai kukliai, net, sakyčiau, esketiškai. Jis nieko pinigiškai neapgavo. Jis niekad neieškojo turtų. Jis per visą savo gyvenimą dirbo, gerai dirbo darbininkų judėjimui. Jis kai kada, kadaise, net gatvėse JAV Komunistų partijos lapelius platindavo. Jis, kiek galėdamas, darė visa, kad priartintų darbo žmonėms naują, šviesesnį socialistinį gyvenimą. Ir man atrodo, kad Vidikas prieš mirdamas labai protiniai susilpnėjo, na, ir kai jį užgulė pranciškonai, pasidavė jiems! Ir jis, pasiduodamas pranciškonams, pažeidė savo vardą tikinčiųjų ir ateistų akyse!

Paklausinėję pas graborių, sužinojome, ką velionis buvo įpareigojęs rūpintis jo laidojimu — šeimininkę namo, kuriame jis gyveno! Ji lenkė katalikė, ir ji, aišku, darė visa taip, kaip Vidiko paliktame raštelyje buvo įsakyta!..

Atsilankė ir daugiau draugų su velioniu atsisveikinti.

Laidotuvės

Kai mūsų žmonės patyrė, kas su mirusiu K. Vidiku padaryta, atsisakė vykti į laidotuves. Jie gerai žinojo, jog pranciškonai sieksis iš laidotuvių padaryti cirką.

Kas gi V. Pikturna, kuriam pavesta atlikti "ceremonijas"? Politikieriukas, atkaklus anti-komunistas, uolus Švarco talkininkas, pažangiojo judėjimo, pažangaus žodžio neapkentėjas.

Lietuviai pažangiečiai — laisvamaniai ir ateistai — gyvena ir veikia tarp žmonių ir su žmonėmis. Jie turi ryšių su tikinčiaisiais darbo žmonėmis ir juos gerbia, su jais kartu priklauso visokioms organizacijoms. Jie turi giminių, bičiulių, lankančių bažnyčias, priklausančių parapijoms. Kai tokie miršta, pažangiečiai eina į šermenis, vyksta į laidotuves, išreiškia jiems savo pagarbą. Pasitaiko, kad miršta laisvamanis, ateistas, bet jo šeimos nariai užsispiria jį palaidoti tikybiškai, priešingai mirusiojo turėtiems įsitikinimams, pasaulėžiūrai. Ir tokiu atveju pažangiečiai išreiškia draugui ar draugei savo pagarbą, vykdami į jo laidotuves.

Čia buvo kas kita: kiekvienam buvo aišku, kad Vidiko laidotuves pranciškonai panaudos savo bizniui, puolimui bedievių, "eretikų", — tų žmonių, su kuriais velionis per daugiau kaip 40 metų kartu veikė!

Dėl to ir K. Vidiko palaikus į kapines palydėjo iš viso tik keturios moterys. Skaudu apie tai net ir pagalvoti!

O kur buvo kun. V. Pikturna, kuris buvo pasiėmęs K. Vidiką "savo globon"? Ar jis palydėjo jį į amžiną poilsio vietą? Ne! Pamatęs tokią padėtį ir jis pats nevažiavo į kapines!

Tokią pagarbą pranciškonai suteikė "atsivertėliui"!

Išvada

Šį straipsnį rašiau verčiamas tų znypčiojimų, kuriuos išspausdino "Darbininkas", ryšium su K. Vidiko "atsivertimu."

Be to, tai bus medžiaga tiems, kurie rašys Kazimiero Vidiko biografiją.

Labai nesmagu, skaudu net pagalvoti, kad mūsų draugas, ilgametis bendradarbis, prieš savo mirtį padavė ranką tiems, kurie ant jo nuveiktų darbų spiaudo!

Bet tai nesumenkins K. Vidiko atliktų gražių darbų, padėjusių tūkstančiams lietuvių darbininkų plačiau atidaryti akis ir surasti kelią, vedantį darbininkų klasę ir visą žmoniją į naują šviesų socialistinį gyvenimą!

(Pabaiga)

Valgo skėrius (šarančius)

"Valgykite keptus skėrius! Nepamirškite, kad prieš dvidešimt penkis amžius skėriai buvo mėgstamiausias egiptiečių faraonų patiekalas" — toks skelbimas išspausdintas viename Kairo laikraštyje. Po to sekė šito skanaus patiekalo smulkus aprašymas. Tvirtinama, kad "kepti skėriai savo skoniu primena ikrą".

Keptų skėrių šalininkų atsirado ir Australijoje. "Valgykite skėrius — arba skėriai jus sugrauš!" — tvirtina kai kurie laikraščiai. Šitas argumentas tikrai labai įtikinantis: juk skėrių antplūdis — didžiulė nelaimė australiečių fermeriams.

Minneapolis. — Žmonės išrasdami atominę bombą patys pasigamino sau bėdą... Kad apsaugojus nuo radioakcijos pieną, tai farmeriai pradėjo vartoti "Iodine-131". Bet pasirodė, kad iodinas, nars sumažina radioakciją, bet sudaro pavojų išvystymui vėžio ligos.

J. Grigiškis

ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Mokyklinės problemos tebėra neišspręstos

Šio mėnesio pradžioje arti 39 milijonai mokinių atsisėdo į mokyklų suolus. Tai beveik kas penktas visų Jungtinių Valstijų gyventojų žmogus dabar lanko vienokią ar kitokią mokyklą.

Mokykloms aptarnauti darban stojo apie pusantro milijono mokytojų ir kitokių tarnautojų.

Moksliniai metai, kaip matome, visu smarkumu prasidėjo, bet praeitų ir užpraeitų metų mokyklinės problemos pasiliko neišrištos.

1. Moksliniai metai pradėti su žymia stoka mokytojų ir mokyklų. Mūsų pradinės ir aukštesnės mokyklos tebėra perpildytos. Dėl tos stokos, aišku, jaunuomenės mokslinimas žymiai nukenčia.

2. Pietinėse valstijose dar tebėra nenugalėtas rasinis paskirstymas, nepaisant to, kad federaliniai įstatymai griežtai tai draudžia. Atrodo, federalinė vyriausybė dar vis delsia, nenaudoja reikiamų priemonių prieš įstatymų laužytojus. Dėl to daugiausia nukenčia negrų vaikai, kuriems tėra mažai progų mokslą pasiekti.

3. Milijonai mokinių beviltingai mokosi. Tūli jų spaudos reporteriams atvirai pasakė, jog jie neturi jokio noro, pasiryžimo ir net sugabumo mokintis, bet jie lanko mokyklą tik savo tėvų verčiami. Tai esąs tik bereikalingas pinigų ir energijos eikvojimas. Jie sakosi daugiau pasitenkintų ir visiems būtų naudingesni, susiradę kokį nors amatą, o ne siektis kokios nors profesijos, kurią vargu jie galės pasiekti. O ir profesiją pasiekę daugelis neturi progų praktikuotis, nes tik gabiausieji turi progas tai pasiekti.

4. Milijonai vaikų dėl šeimyninio neištekliaus net pradžios mokyklų negali baigti. Kadangi čia mokslas paremtas doleriu, tai aukštesnius mokslus pasiekti visai neįmanoma tiems, kurių tėvai neturi nuliekamų kelių dešimčių tūkstančių dolerių. Daug ir daug sugabių jaunuolių pasilieka dėl stokos dolerių nepasiekę aukštojo mokslo, jų visi gabumai palieka nesunaudoti, kuomet didžturčių vaikai, nors ir nepaisytų ar netu-rėtų tinkamų sugabumų aukštąjį mokslą pasiekti, gali lankyti geriausius universitetus.

Juk čia visų mokyklinių problemų negalima išdėstyti, bet ir suminėtos problemos neduoda piliečiams ramybės. Kodėl gi pas mus dar vis negalima pravesti tokių mokslinių reformų, kurios suteiktų pilnas ir lygias visiems progas?

—:—

Jungtinės Tautos gal kelsis iš New Yorko

Jungtinių Tautų Asamblėjos rudeninėje sesijoje, manoma, bus iškeltas labai rimtas klausimas: keltis iš New Yorko ir, žinoma, iš Jungtinių Valstijų. Jau numatytos kelios vietos, bet daugiausia gauna pritarimą Geneva, Šveicarijoje.

Jungtinių Tautų kėlimuisi į kitą valstybę esančios dvi rimtos priežastys.

1. Dabartiniai pastatai pasidarė per maži, kuomet vis daugiau ir daugiau naujų valstybių įeina į Jungtines Tautas. Pastatus New Yorke praplėsti tektų išleisti virš 25 milijonų dolerių, kurių dabar Jungtinės Tautos neturi. Be to, New Yorke susidaro iškaštingas Jungtinių Tautų išlaikymas, kuomet kitose valstybėse jis būtų daug žemesnis. Kitose valstybėse už 10 milijonų dolerių galima įsigyti pakankamą vietą.

2. Amerikoje siaučianti šaltojo karo politika labai kenkia taikingam Jungtinių Tautų darbui. Karinė atmosfera, tokiu būdu, paralyžiuoja Jungtinių Tautų Asamblėją, visą svarbųjį J. T. veikimą.

Socialistinės šalys ir kai kurios neutralės šalys norėtų iškelti Jungtines Tautas į tokią šalį, kurioje biauri šaltojo karo politika nevyrauja.

—:—

Catawba indėnų tauta baigia išnykti

South Carolina valstijos teritorijoje kadaise gyvavo žymi ir narsi Catawba indėnų tauta. Bet dabar toji tauta jau merdi. Viso labo beliko tik 626 nariai, gyveną rezervacijoje prie Catawba upės.

Pastaraisiais metais indėnų rezervacija turėjo 4,018 akrų žemės, dabargi beliko tik 630 akrų. Žemė buvo išparduota ir daugelis indėnų, gavę už žemę savo dalį, išsikėlė kitur gyventi. Ir taip rezervacijoje gyvenančiųjų skaičius visai sumažėjo.

Indėnų reikalams biuras, veikęs per daugelį metų šioje rezervacijoje, taipgi šiomis dienomis likvidavosi.

Ir kitos indėnų rezervacijos palaipsniui mažėja ir mažėja. Daugelis indėnų ieško naujų vietų, kur gyvenimo sąlygos ne tokios sunkios, kaip rezervacijose.

—:—

Japonai suradę grybuose vaistą prieš vėžį

Japonijos mokslininkai skelbia suradę įvairiuose grybuose medžiagą, kurią galima naudoti kovai prieš vėžį.

Per trejus metus mokslininkai tyrinėjo iš grybų paimtą medžiagą, darė bandymus su gyvūnais Tokio universitete ir tai jiems pavyko surasti, kad grybuose yra geros medžiagos, kuri pastoja vėžiui vystytis kelią.

Nežinėliai nužudė 1,265 svarų vėžlį

Freeport, N. Y. — Atlanto vandenyje, New Jersey valstijos pakraštyje, valtyje plaukiojo R. Taylor, šio miestelio gyventojas, su savo šeima, taipgi du jų sandraugai — J. C. Hahn ir M. Reichey.

Jie pastebėjo plaukiantį didelį gyvūną, palaikė už ryklę ir smogė valties inkaru "baisūnui". Pasirodė, kad tai buvo 1,265 svarų vėžlys ("čerepokas"). Jie jį parvilko į Freeportą, bet muziejus jo nepaisė, tai turėjo jį sunaikinti.

Vėžlių žinovai sako, kad šis buvo atklydęs iš Karaibų jūros, nes jie tik ten ir Viduržemio jūroje veisiasi.

J. Kaškaičio laiškas

Vilnius. 1962 IX. 5

Drg. A. Bimbai,
Ozone Park, N. Y.

Mielas Antanuk!

Tai štai, mūsų mielųjų svečių—pažangiųjų Amerikos lietuvių delegacijos grupės — viešnagė Tarybų Lietuvoj jau ir baigiasi. Šįryt atsisveikinau su mieluoju būreliu ir skubu nors trumpai pareikšti savo įspūdžius ir nuotaiką. Šiandien ir rytoj jie dar pavažinės po Vilniaus įstaigas, o poryt, šeštadienio ankstyvą rytą išskris į Maskvą gal porai dienų ir iš ten paskersai Atlanto...

Bent keliais atvejais malonu man buvo pasišnekėt su brangiais draugais ir draugėmis. Tie pasimatymai vis būdavo rytais, apie pusryčių metą, kol juos visus susodins į mašinas. Galiu pasakyt, kad mielieji svečiai linksmi, patenkinti gražiai aplankę, apžiūrėję savo tėviškę, savo gimtąsias vietas, pasisvečiavę su artimaisiais saviškiais bent 4—5 dienas. O dar ir čia pat Vilniuje turėjo savo giminių ir su jais gražiai paviešėjo. Būtent tas asmeninis kontaktas su savo gimtinės žmonėmis visiems buvo brangus ir malonus. Ir visi džiaugėsi turėję tokią plačią gausią progą, metų metais svajotą sapnuotą ir šįkart realizuotą.

Ir kad žinotumėt, kaip gražiai, svetingai juos čia visur priėmė, vaišino, vežiojo, vedžiojo... Vis su jais kartu važinėjo spaudos atstovai, Draugystės ir kultūrinių ryšių su užsieniais darbuotojai — Jonas Stasiulionis, Pyragis, — visų jūsų ir visų mūsų didysis draugas Laurynas Kapočius buvo nuoširdus patarėjas, vadovas, dirigentas, tarpininkas. Draugė Julija Marazienė buvo nerami, susirūpinusi dėl savo bagažo, kurs per klaidą ir paskubą pateko į Londoną. Ir tik vakar jai tą bagažą pristatė iš Londono — ir tuoj visiems ramiau.

Tarp kitko, tame bagaže draugė Marazienė turėjo ir man skirtų porą dovanėlių. Man jas dabar maloniai įteikė draugė Marazienė, ir aš nuoširdžiai dėkoju už tai mielai draugei Mortai Plečkaitienei čikagietei ir kitai mielai draugei Julei Sprindienei—Vėgelienei, Racine, Wis. Žinoma, pačiai draugei Marazienei aš labai juntu dėkingas, kad ji man atvežė tas dovanėles ir dalinai dėl jų turėjo pergyventi tiek nerimasties, kol susilaukė iš Londono.

Ta pačia dingstimi aš dar kartą pareiškiu savo gilią padėką mielai draugei Rožei Samulionienei, kad ji man atvežė vertingą dovanėlę nuo brangiosios draugės Anelės Dešafienės (Nellie De Schaaf). Tai tikro draugiškumo ženklas.

Šįryt mielas viešnes palinksmino pribuvę artimieji giminės ir atminčiai atnešę dovanų ir dovanėlių: graždaikčių, suvenyrų, savo rankdarbių. Malonu man buvo stebėti tą nuoširdumą ir visą tokią draugišką, artimą atmosferą. Draugė Marazienė turi ant kaklo gintarų nėrinį, bet jau tokių stambių apskritų palaipsniui didėjančių gintarinių "poterkų", kad ir atsigręžt negalima!.. Gintaras — Lietuvos auksas. Ir gal visos viešnios pasipuošė šauniais gintaro daikteliais, net ir Jonas Jaskevičius neatsiliko be to: jo kaklaraištį dabina įmantri gintarinė sagė...

Gausiai drauges apdovanojo pats mūsų didysis patronas Laurinas Kapočius, paklodamas ant stalo stebėtinai ryškiai išbaigtų fotonuotraukų stirtelę: jo pačio darbas, jis pats fotografavo, ryškino, išbaigė ir su šilta šypsena pateikė.

Mieloji draugė Ksavera Karosienė ypač stebėtinai gausiai apteikta. Gabusis dailininkas, grafikas, skulptorius Erikas Varnas įteikė Karosienei spalvotą portretą ant storo blizgančio popieriaus ir gerą pluoštą jo pagamintų didesnių ir mažesnių fotografijų. Igudęs artistas ten pat Neringos viešbučio priemenėj baigė paskutinius štrichus ant išraiškingų piešinių.

Laikraščio reportažė žurnalistė klausinėjo viešnias, kas jai labiausiai patiko Lietuvoj. Ir pasakojo draugės trumpus įspūdžių bruožus. Klausiau, stebėjau ir stebėjaus.

— Na, o dabar turėsime parvažiavę darbo rašyt savo įspūdžius į mūsų laikraščius..., Beje kiti ragina — rašyk jau dabar, bet kadagi rašysi, kai laiko nėr nei pamiegot. Grįžtame vėlai, vakarienė apie 11-12, o kol atsiguli tai ir pirma—antra. O rytą turi skubėt pusryčių, nes apie 10 val. jau laukia mašinos... Amžinas žydas...

Draugė Konstancija Abekienė-Rimkienė perdavė man gerus linkėjimus nuo brolio Tado. Sako, jis gražiai laikosi, energingas, su Aido choru, su teatrais, su išvykomis. Įdomiai pasakojo, kas ten dedasi jos tėviškės kolūky, kur taip stropiai ragina "du komunistukai" kolūkiečiai pirmūnai.

Draugė Vera Bunkienė viešėjo savo vyro Valio tėviškės kolūky žemaitijoj. Labai patenkinta vaišingumu, įspūdžiais. Draugas usterietis Jonas Jaskevičius patenkintas grįžo iš gimtosios dzūkijos, ir čia pat Vilniuje viešėjo su giminėm, su brolvaikiu inžinierium.

Taip, mielieji svečiai-viešnios išvažiuoja, bet dar pasilieka mieloji draugė Ksavera Karosienė; vyks į viso Pabaltijo didžiąją respublikinę poliklinika Kaune, kur jai gydytojai patarė kokią savaitę pabūt, sveikatos patikrint, sustiprėt po tiekos ilgų varginančių kelionių. Grįš vėl į Vilnių ir netrukus su lėktuvu į Londoną: ten irgi konferencija už taiką, prieš atombombas, prieš karo pavojų.

Vilniaus senajame Valstybiniam Kapsuko vardo universitete mūsų grupelę šauniai palinksmino žvalieji studentai, su dainomis, su šokiais. Kalbėjo Ksavera Karosienė. Įdomus buvo susitikimas su rašytojais ir poetais rašytojų name. Grįžę draugės džiaugėsi gyvais įspūdžiais... Ai, tie Lietuvos žmonės, visi jie tie tokie malonūs, nuoširdūs, broliški, tokie artimi, savi!.. Šitaip išsireiškė ne viena viešnia. O draugas Jaskevičius sako:

— Et, apsigrįžęs, už poros metų aš ir vėl į Lietuvą traukiu. Turėsiu šiltų įspūdžių visam gyvenimui...

"Tiesos" redakcijoj vyriausis redaktorius draugas Genrikas Zimanas ir grupė žurnalistų priėmė tolimuosius svečius, aprodė įrengimus. Pasakojo paskui svečiai kaip jiems buvo įdomu ir stebėtina toj kultūrinėj įstaigoj. Stebėjosi jie ir vaikų darželių puikiu užlaikymu, priežiūra. Tokių dalykų nėra Amerikoj...

Beje, šįryt pusryčiai buvo lyg ir išleistuvių vaišės. Buvo užsieniečių kultūrinis draugas, telegramų teikėjas draugas Antanas Vaivutskas. Buvo ir žurnalistė, urugvajiečių "Darbo" redaktorė, miela draugė Renė Diktoraitė. Buvo keli korespondentai...

Tai ir laimingos kelionės ir visokeriopų sėkmių mielai pažangiečių grupelei! Iki malonaus pasimatymo!..

Jonas Kaškaitis

Šen ir ten pasidairius

Moteriškų drabužių siuvimo darbininkų unijoje jau pridygo ir dar daugiau dygsta opozicijų prieš ILGWU prezidentą D. Dubinsky. Unijos organe "Justice" nusiskundžiama, kad Dubinskiui ėmę net devynerius metus kovoti prieš opoziciją, kol pagaliau pagrobė unijos vairą iš vadinamųjų raudonųjų įtakos. Bet neilgam. Darbininkai, nepakęsdami savo vadeivų diktatūros, vėl purto savo vadą.

—:—

Kas ruošė ir piudė Vakarinės Vokietijos nacius ir visokius provokatorius prie kėlimo riaušių ir triukšmo Berlyne, prie pat Rytinės Vokietijos sienos? Nato bernai, revanšistai sumanė paminėti sienos metinę sukaktį, kuri jiems akis svilina. Buvo išniekintas ir "Laisvės varpas," kuri per porą minučių skambino Philadelphijos miesto tarybos narys P. D'ortona. Ką gi tai bendro turi su rytinio Berlyno siena? Skambino, kad hitlerininkai laisvai galėtų žygiuoti "į rytus" be jokių užtvarų.

—:—

Dėka mokslininko daktaro Leo Szilardo pastangų, susiorganizavo didoka grupė taikai palaikyti įvairių tikybų dvasininkų, profesionalų ir žymių visuomenės veikėjų, kurie Filadelfijos didmiesty ir kaimyniniuose miesteliuose bendromis jėgomis sparčiai sukruto darbuotis dėl išlaikymo pasaulinės taikos. Jie platina lapelius su taikos evangelija, ruošia mokslišKas paskaitas ir taikos parodas. Liaudis skaitlingai lankosi ir domisi taikos išlaikymu, nes jau praregėjo: jeigu bepročiai militaristai pradėtų karą, tai ir mes į pelenus pavirstume...

—:—

Praėjusį pavasarį Pennsylvanijos valstijoje buvo jau pribrendęs laikas išlįsti iš žemės laukan septyniolikmečiams vabzdžiams (locust). Bet tie šarančiai neišlindo. Tuo laiku buvo palietusi tą sritį didelė sausra. Žemė tiek sudžiūvo ir sukietėjo, kad vabzdžiai nepajėgė sau urvelius išsikasti išlindimui į pasaulį. Jie užduso savo gūžtose. Taip sako žinovai. Tačiau tie patys žinovai spėlioja: Ar tie šarančiai išnyko ant visados, ar jie vėl kada nors atgis?

—:—

Apskaičiuota, kad ant žemės gyvena truputį suviršy trys bilijonai žmonių, iš kurių apie 83 nuošimčiai gyvena nedavalgę, alkani. Ypač Afrikoje, Lotynų Amerikoje ir dalinai Indijoje. Tose šalyse žmonės ne tik kad badauja, bet nebegauna ir medicininės pagalbos, gyvena baisiose sąlygose, kurias net sunku mums įsivaizduoti. Nors mūsų šalis turi didelį maisto perteklių, tačiau nesiunčia jo alkaniems, bet siunčia jų valdovams ginklus, su kuriais galės numalšinti nedavalgiusių ir ligotų piliečių sukilimą.

Pregresas

Amerikos lietuvių viešnagė Lietuvoj

Daugybę įspūdžių ir nuoširdžių susitikimų atneša kiekviena diena viešinčiai tėviškėje pažangių JAV lietuvių delegacijai. Aplankę ne vieną Tarybų Lietuvos miestą, kurortą, **paviešėję pas gimines, artimuosius kolūkiniame kaime,** svečiai vėl sugrįžo į Vilnių.

Antradienį, rugsėjo 4 d., labai šiltai praėjo Amerikos lietuvių susitikimas su respublikos **rašytojais.**

Tos pačios dienos vakare svečiu iš JAV laukė pilnutėlė **Politinių ir mokslinių** žinių skleidimo draugijos salė.

Turėjo ka svečiai papasakoti susitikimo dalyviams. J. Marazienė, V. Bunkienė, J. Jaskevičius, K. Abekienė-Rimkienė, R. Samulionienė kalbėjo apie džiugius įspūdžius, patirtus daug metų nematytoje tėviškėje,—apie tarybinių žmonių vaišingumą, stiprėjančią kolūkių ekonomiką, gaivinančią tautų draugystės jėgą.

Susitikime kalbėjo Respublikinio taikos gynimo komiteto narė V. Purvanickaitė. Jame dalyvavo Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininko pavaduotoja L. Diržinskaitė.

-:- :-- -:-

Vakar **"Tiesos"** redakcijos salėje Amerikos lietuvius šiltai sutiko Tarybų Lietuvos sostinės spaudos darbuotojai. Atidarydamas susitikimą, Lietuvos TSR Žurnalistų sąjungos valdybos prezidiumo pirmininkas J. Karosas pasveikino svečius ir pristatė juos susirinkusiems.

Labai atidžiai žurnalistai klausėsi svečių pasakojimų. **K. Karosienė** savo pasisakymą paskyrė kovos už taiką temai. Kalbėtoja pažymėjo, kad ir Amerikoje plečiasi kovotojų už taiką judėjimas. Vis daugiau žmonių supranta, kad taika — geriausia slėptuvė nuo atominių bombų, galingiau skamba jų balsas.

—Trisdešimt metų nebuvau Lietuvoje,—pasakė V. Bunkienė. — Nepaprastos **permainos** įvyko gimtame krašte. Labai ačiū už viską, ka jo gerovei padarėte.

"Vilnies" laikraščio bendradarbė J. Marazienė papasakojo apie šio laikraščio darbą.

J. Jaskevičius, kalbėdamas susitikime su žurnalistais, pasakė:

—Prieš penkiasdešimt metų išvažiavau į Ameriką ieškoti laimės. Džiaugiuosi, kad nepametėme jėgų kovoti už tai, kas mums visiems yra svarbiausia — už taiką.

—Sugrįžus į Ameriką, —kalbėjo R. Samulionienė,— labai malonu bus pranešti, kaip jūs gyvenate, kaip atsistatėte ir išgražėjo Lietuva. Mano du broliai ir du švogeriai žuvo kare. Liko našlės su mažais vaikais. Ir dabar dar gyvos karo padarytos žaizdos žmonių širdyse. Todėl mes negalime nekovoti už taiką.

Dideli įspūdį K. Abekienei-Rimkienei padarė Tarybų Lietuvos žmonių entuziazmas, jų begalinis tikėjimas ateitimi.

Brangius svečius redakcijos kolektyvo ir laikraščio gausaus skaitytojų būrio vardu pasveikino "Tiesos" vyr. redaktorius G. Zimanas. Jis labai aukštai vertino JAV lietuvių laikraščiu "Vilnies" ir "Laisvės" leidėjų darbą, palinkėjo **visokeriopos** sėkmės.

Svečiai apžiūrėjo laikraščių ir žurnalų leidyklos spaustuvę, stebėjo, kaip ruošiamas "Tiesos" laikraščio numeris.. **K.**

Anykščių medelyne

Kam teko važiuoti keliu iš Ukmergės į Anykščius, tas, be abejo, grožėjosi kelis kilometrus nusitęsusiu sodu, tiesiomis vaiskrūmių tilėmis. Tai—Anykščių valstybinis medelynas.

Artėja ruduo, ir medelyno darbininkams prasidėjo karštas darbymetis. Reikia nuraškyti daugiau kaip nuo penkių hektarų agrastus ir serbentus. Dabar iš medelyno į Anykščių vaisvynių fabriką, į respublikos miestus kasdien sunkvežimiais vežamos dėžės su uogomis. Darbininkė Janina Simaškienė ir agronomė Verutė Barauskaitė vėl pripylė kaupinas dėžes juodųjų serbentų.

Uogų daug, labai daug, o darbininkų ūkyje trūksta. Be to, čia vyksta ir kiti darbai: rugiapiūtė, kaupiamųjų priežiūra.

— Merginos, ar nenorite likti ūkyje visai vasarai?— paklausė agronomė Barauskaitė Anykščių Jono Biliūno vardo vidurinės mokyklos gamybinių klasių moksleives, kai šios baigė medelyne praktiką.

Dauguma sutiko.

—Juk čia mums ir darbas, ir poilsis, — nusišypsojo dešimtokė Violeta Čečiurkytė.

Merginos liko. Dabar jos kartu su senesnėmis darbininkėmis nuima gausų uogų derlių.

Darbas medelyne įdomus. Kas žino, gal baigusi mokyklą, ne viena vėl čia atvyks dirbti sodininke. Jau sekančiais metais bus žymiai išplėsti vaismedžių plotai. Neužilgo ir ta diena, kai medelyno teritorijoje bus pradėta vaisių perdirbimo fabriko statyba.

V. Stukelis

Atvyko Vietnamo studentai

Į Vilnių buvo atvykus didelė grupė Vietnamo studentų, besimokančių Maskvos Valstybiniame Lomonosovo vardo universitete. Svečiai susipažino su Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto architektūriniais paminklais, muziejais.

Ona Šimoliūniūtė-Wellus

Įgyti patyrimai Tarybų Lietuvoje niekados nebus užmiršti!

(Tąsa)

Kauno respublikinė klinika

Didžiausia Lietuvoje gydymo įstaiga. Ji aprūpinta naujausiomis medicinos priemonėmis bei aparatūra. Ten daromos sudėtingos širdies ir kitos operacijos. Gydytojas Jašinskas mums papasakojo, kad Lietuvoje yra pakankamai gyduolių ir vartojamų gydymo priemonių kaip ir kituose kraštuose. Tačiau Lietuvoje yra dar tokių žmonių, kurie galvoja, kad Amerikos vaistai galį juos išgydyti nuo visokių ligų. Bet mes žinome, kad Amerikoje miršta labai daug žmonių nuo įvairių ligų, ypatingai nuo širdies ir vėžio ligų.

Gydytojas Jašinskas atsikreipė į turistus: gal kas iš jūsų turi klausimų? Buvo keliolika klausimų, į kuriuos gydytojas atsakinėjo su patarimais ir nurodymais, kaip užsilaikyti ir pritaikyti maistą. Aprodinėjo įvairius klinikos skyrius, ypatingai vaikų ligų skyrių, kur gydoma smegenų džiova, taipgi ir kitų ligų gydymo skyrius. Parodė operacijos kambarį. Matėme, kaip trys moterys gydytojos darė operaciją ant galvos. Parodė operacijos stalą, kurį Amerikos pažangieji lietuviai, sudėję pinigus, nupirko ir nusiuntė į Lietuvą 1946 metais. Tai buvo amerikiečių dovana. Tais pačiais metais ir draugas Antanas Bimba aplankė Lietuvą. Gydytojas Jašinskas pasakojo, kad tas stalas jau atgyveno savo dienas. Jie dabar turi parankesnių operacijoms stalų, bet šį stalą dar vis laiko atminčiai, kaip brangią dovaną.

Ši ligoninė susideda iš 6 didelių pastatų. Susisiekimui su jomis išvesti tuneliai. Ligoninėje pavyzdinga tvarka, švara, gydytojų ir visų nuoširdumas tiesiog stebino mus. Ligoniai gerai prižiūrimi. Aišku, už gydymą nereikia mokėti.

Žaliasis Tiltas

Ėjome pėsti pamatyti žaliąjį tiltą, kuris visai nebuvo žalias. Draugas V. Bergas pasakojo jo trumpą istoriją: Kada ponas Vileišis statė tą tiltą, jis jį žaliai nudažė. Nuo to laiko jis yra vadinamas žaliuoju tiltu. Pasaulinio karo metu vokiškieji fašistai šį tiltą susprogdino. Tarybinei armijai atvadavus Kauną, suremontavo ir šį tiltą, kuris dabar veikia. Apačioj tilto teka gražusis Nemunas, o pakraščiais, pastebėjau, daug kas žvejoja. O darbininkai ruošia pakrantę papuošimui medeliais ir gėlėmis. Ten pat yra parkiukas ir muziejus, mes patraukiame muziejaus link. Apart įvairių senoviškų pabuklų, kuriems tik ir būti muziejuje, — sienos nukabinėtos paveikslais visokių pasižymėjusių karžygių, kovotojų prieš hitlerizmą. Aiškia, gražia lietuvių kalba, jaunas studentas atliko aiškinimus. Jis prisiminė kolūkiečių gyvenimą ir darbus. Viena turistė paklausė, ką reiškia **kolūkis**. Jaunuolis atsakė: "Kolūkis" sutrumpintai reiškia kolektyvinį ūkį; taip, kaip grėbliakotis, kuris susideda iš dviejų žodžių, grėblio ir koto.

Kaunas man padarė labai gilų įspūdį. Platusis Nemunas, jo žalieji krantai, srauningoji Neris sudaro nepaprastai malonų, gražų Kauno ir jo apylinkių vaizdą. Miestą puošia jo naujoviški ir gražūs pastatai, gėlės ir žalumynai. Gatvės švarios ir jų užrašai lietuviški, žmonės kalba tik lietuviškai. Krautuvės pilnos prekių. Kauno širdis — Stalino prospektas. Tai plati gatvė su puikia liepų aleja. Po liepomis sustatyta suoleliai, žmonės susėdę ilsisi.

Čia yra svarbiausios administracinės, ūkinės bei kultūrinės Kauno įstaigos, teatrai. Šioje gatvėje judėjimas stebėtinai gyvas. Čia visuomet gausu žmonių, gražiai apsirengę, gyvi, pilni energijos ir ryžto atiduoti savo aukštai lavintą protą, stiprias rankas, meilę ir širdį dėl kūrybinio darbo, dėl laimingos rytdienos. Visi džiaugiasi, ypatingai jaunimas, kad gauna dykai mokslą, yra pasiryžę viską atiduoti Komunistų partijai ir liaudžiai!

Vykstame į kolūkį

Sekmadienis, liepos 30-ta diena. Oras vėsus, lietus linoja lėtai, vasariškai. Draugas Bergas, mūsų vadas, sako: Buvo sutarta, turi būti išpildyta. Tuojau po pusryčių keliausime į kolūkį. Autobusas paruoštas laukia mūsų.

Kauno priemiestis

Panemune dar nėra viskas pertvarkyta. Matėsi senesnių namelių, kurie antrojo pasaulinio karo metu išliko nesugriauti, o sugriautųjų vietoje išdygę nauji, gražūs pastatai. Ant gražaus kalnelio žavėjantis pušynas — Basanavičiaus vardu parkas. Pažaslių bažnyčia, dabar proto ligoninė, Gintaro kolūkis. Statomas miškų tyrimo institutas. Tą viską mačiau savo akimis, prie mūs vado aiškinimo. Autobusas sustojo. Vadas sako: Tai čia mūsų nužiūrėta vieta.

Jono Biliūno vardo kolūkis

Šiltai pasitiko mus kolūkiečiai su muzika-orkestru. Jaunos merginos, tautiniais gražiais rūbais pasipuošusios, įteikė mums po gėlių puokštę. Kolūkio pirmininkas Adomas Petuškauskas po šiltos, širdingos sveikinimo kalbelės pakvietė į svečių kambarį. Pareiškė apgailestavimą, kad lietingas oras sutrukdė šiai dienai paruoštą programą. Sakė: dėl lietaus nebus galima plaukti Nemunu, nors yra laivas paruoštas. Žinoma, buvo labai gaila, kad nebuvo galima dar sykį paplaukti Nemunu, pasigrožėti žaliuojančiais jo krantais.

Nors ir lijo, bet ėjome apžiūrėti kolūkį. Apžiūrinėjome karvidę, — didelė, švariai užlaikoma. Karvių turi 220 melžiamų. Be tų dar 190 pas kolūkiečius. Karvės juodmargės. Kitas didelis pastatas, tai kiaulidė, kurioje laiko kiaules su mažais paršiukais, atskirtos pertvarais. Paršiukų tiek daug ir jie visi tokie gražūs, visi balti! Didelė vištidė — 7,000 vištų, taipgi visos baltos. Dirba (jeigu teisingai pasižymėjau) 460 darbininkų. Šešiasdešimts keturi pensionieriai. Kolūkio valdyba paskiria pensijas. Perviršį produktų parduoda valstybei.

Gražioje kolūkio mokykloj

Atvykus į gražią kolūkio mokyklą, aukščiau durų pastebėjau užrašą: "Mes kovojame už komunizmą." Ir ta akimirka išbėgo 130 pionierių, sutiko mus su dainomis ir apdovanojo gėlių puokštėmis. Tas mane labai giliai sujaudino. Buvo sakyta, kad mums paruošti pietūs. Bet, dar pirm pietų, mokyklos svetainėje pionieriai davė labai maloniai žavėjantį koncertą, kurs buvo sudėtingas: dainos, šokiai, graži muzika ir kelios deklamacijos. Mokytoja Petrauskaitė pionierių vardu prašė pasveikinti Amerikos pionierius ir įteikti jų dovanėlę. Dovaną priėmė mūsų grupės vadas W. Brazauskas.

Mokytoja pasakojo, kad mokyklą lanko 180 mokinių. Nuo pirmos iki 8-tos klasės. Dirba 13 mokytojų.

Antrą dalį programos pildė Biliūno kolūkio jaunimas. Tie patys jaunuoliai, kurie mus pasitiko. Programa buvo įvairi, maloni, giliai žavėjanti. O je, 4-ios poros kolūkiečių, tarpe 50-55 metų amžiaus, o gal ir senesnio, gražiai pašoko liaudies šokius. Tikrai. Koncertas pasiliks ilgai, ilgai atmintinas!

Po koncerto kolūkio pirmininkas pakvietė į valgomąjį kambarį pietų. Ne vienas nustebome pamatę tokią gausybę valgių ir gėrimų. Pietus valgėme draugė su kolūkiečiais. Visi kalbėjomės laisvai ir apie skirtingus klausimus. Viena turistė pareiškė mintį, kad reikia išreikšti kolūkiečiam širdingiausią padėką už tokį malonų priėmimą ir užrašyti Jono Biliūno kolūkiui "Laisvę" ir "Vilnį". Tas buvo padaryta.

Po skanių pietų ir malonių pasikalbėjimų grįžome į svetainę, kur buvo šokiai. Pasišokus gerą valandą, vėl prie stalų, ir vėl gerti ir valgyti, ir vėl šokti, ir t.t.

Dėl lietaus, tik dalinai tebuvo galima apžiūrėti kolūkį ir susipažinti su kolūkiečių gyvenimu.

Po šiltos, širdingos viešnagės kolūkyje, pargrįžome į Kauną vėlai vakare. Kalbėjomės su žmonėmis. Atidžiai stebėjau: žmonės buvo puikiai apsirengę, ne prasčiau kaip pas mus. Su kuriais tik kalbėjau, visi reiškė pasitenkinimą esama santvarka ir džiaugiasi, kad jų gyvenimas su kiekviena diena žengia į šviesesnį ir laimingesnį rytojų. Jie visi sakė: "Mes nenorime karo!"

Vykstame į Klaipėdą

Liepos 31 dieną, atsisveikinę su gražiuoju Kaunu ir jo svetingais bei maloniais gyventojais, paliekame Kauno kalnų ir miškų gražius vaizdus, didžiąją Kauno jūrą, patį "tėvą" Nemuną ir gražiai žaliuojančius jo krantus. Draugų Viktoro Bergo ir Albino Libiko vadovybėje autobusu iškeliaujame į **Klaipėdą.**

(Bus daugiau)

Stockholmas. — Švedijos karalius Gustavas VI Adolf ir karalienė Louise sulaužė seną tradiciją ir pirmu kartu pavaišino spaudos korespondentus.

Kodėl atmestas už senelių reikalus bilius

Amerikos Medikalė Asociacija, Hospitals Asociacija, Blue Cross ir Blue Shield, Apdraudos kompanijos, Drug Manufacturing Asociacija ir kitos susijungė į krūvą ir laimėjo prieš prezidento Kenedžio planą ir King-Anderson bilių, prieš medikalę pagalbą iš Social Security seneliams.

JAV Senato narių balsavimas buvo liepos 18-tą d. 52 senatoriai balsavo prieš, o 48 už tą bilių.

Drew Pearson'as šių metų liepos 16 d. paskelbė komercinėje spaudoje, kad "Amerikos Medikalė Asociacija buvo gerai organizuota Washingtone ir praleido net $7,000,000 prieš prezidento Kenedžio planą ir King-Andersono Bilių." Dabar kyla klausimas: Kodėl Amerikos Medikalė Asociacija, Apdraudos kompanijos, Blue Shield, Hospital Asociacija, Drug Manufacturing Asociacija ir Pharmasutic Asociacija priešinos perleidimui King-Anderson biliui? Atsakymas ve koks yra. Robert R. Neal, atstovas sveikatos apdraudos (HIAA), sako, **"Jeigu bus perleistas King-Andersono bilius, tai valdžia sumažins jų biznį, nes 65 metų žmonės nepirks apdraudų."** Tai ve dėl ko jie priešinosi. Gydytojai ir apdraudos kompanijos saugo tik savo kišenę, nepaisant, kad 50% iš 17 milijonų senelių neturi už ką nusipirkti apdraudos, Blue Cross arba Blue Shield. 1961 metais apdraudų kompanijos surinko iš privatiškų apsidraudėlių virš 8 milijonus dolerių.

Štai apdraudų kompanijų įeigos ir išlaidos. 1961 metais Blue Cross ir Blue Shield turėjo įeigų 3.1 bilijono dolerių, o išmokėta tik 2.8 milijono dolerių. Privatiškos apdraudos kompanijos 1961 metais turėjo įeigų 5.1 bilijono dolerių, o išmokėta tik 3.5 biliono dol., be abejonės, turėjo ir kitokių išlaidų, bet didelis kąsnis lieka jų kišenėse. Štie daviniai yra surinkti iki pabaigos 1961 metų. Jie apima tik 14 didžiausių apdraudos kompanijų, kurios turi turto nuo pusantro bilijono iki devyniasdešimt bilijonų.

Mtropolitan Life Ins.	$18,767,414,000
Prudential Insturnace	$17,941,244,000
Equitable Life	$10,436,071,000
New York Life	$7,470,128,000
John Hancock	$6,505,463,000
Northwestern Mutual	$4,363,925,000
Aetna Life	$4,326,029,000
Travelers Insurance	$3,476,127,000
Mutual of New York	$2,846,311,000
New England Life	$2,320,320,000
Mutual Benefit (N. J.)	$1,929,744,000
Investors Mutual	$1,915,070,000
Connecticut Mutual	$1,718,522,000
Lincoln National	$1,593,736,000

Amerikos Medikalės Asociacijos 52 senatoriai, kurie balsavo prieš King-Andersono bilių, meškiškai pasidarbavo dėl 17-kos milijonų senelių.

JAV senatoriai yra renkami 6-šiems metams, jų metinė alga yra $22,500 ir visokios išlaidos, net ir krasos ženkleliai, valdžios apmokamos. Valdininkui susirgus, gydytojas, gyduolės, ligoninė ir visokis laike ligos patarnavimas dykai. Viskas yra apmokėta iš federalės valdžios iždo. Jeigu valdininkams, kurie gauna algos virš dvidešimt du tūkstančius dolerių į metus ir dar apmoka visokias išlaidas, tai kodėl dėl 17 milijonų senelių, kurių didesnė pusė nepajėgia nė apdraudos nusipirkti, neapmoka laike ligos jų pačių sumokėtais pinigais į Social Security?

Didžiumoje JAV senatoriai yra turtingi ir nekurie iš jų yra milijonieriai. Pavyzdžiui, Oklahoma valstijos senatorius Bob Kerr valdo 56,000 akrų žemės, jo namas yra vertas $375,000 ir turi 4,500 juodų karvių. Senatorius Humbphrey laike karo, prie Trumano valdžios, padarė milijonus dolerių. Jie nepaiso biednų žmonių. Amerikos Medikalė Asociacija suorganizavo vajų prieš prezidento planą ir King-Anderson bilių. Apdraudos, chemikalų, vaistų kompanijos ir ligoninės praleido milijonus dolerių agitacijai per televiziją, radiją, siuntinėjo laiškus ir telegramas senatoriams ir darė didelį spaudimą ant jų.

Gerai pamenu, kad prezidentas Kennedis savo kalboje, liepos 22 d., New Yew Yorke, Madison Square Gardene, ragino klausytojus, kad rašytų laiškus, siųstų telegramas senatoriams, darytų didelį spaudimą į juos. Bet ar taip buvo? Pav., šio straipsnio rašėjas ir mano draugė gavome nuo jo padėkos laišką, kuris yra anglų kalboje:

Dear Mr. and Mrs. Thomson: President Kennedy has asked me to reply to your letter. I read it with interest and want to thank you for your support. As you know, The President has stated that the enactment, under the social security system, of a program of health insurance for the aged is one of the most urgent needs of our day. I am enclosing, for your information, a leaflet describing the bill introduced in Congress which would put this health insurance proposal into effect. Sincerely, Ivan A. Nesetinger, Acting Secretary.

Mano patarimas visiems sekantį rudenį, kuomet bus senatorių rinkimai, nebalkite už tuos, kurie balsavo prieš tą bilių, tai bus didelis protestas prieš juos.

J. W. Thomson

SIAURINS CUKRINIŲ NENDRIŲ AUGINIMĄ

Washingtonas. — Jungtinėse Valstijose cukrinės nendrės auginamos Floridoje, Lousianoje, Ramiojo vandenyno pakraščiais ir užima apie 500,000 akrų plotą. Dabar JAV agrikultūros departamentas patvarkė, kad neleis auginimo plotą didinti, nes iš kitų šalių cukraus parsiveža pigiau ir pakankamai.

Washingtonas. — Alaskoje, prie Beringo pertakos, surado mineralo berilium.

Po 50 metų...

—Ar suprasi, brolau, jausmą žmogaus, kuris atvyko į tėvų žemę lygiai po 50 metų? Ir ypač tada, kada atvažiavęs iš tolimos šalies, rado savo tėvynę visai ne tokią, kokią paliko, o šimtą, tūkstantį kartų gražesnę.

Taip kalbėjo šiomis dienomis Tarybų Lietuvoje viešėjęs pažangus Amerikos lietuvis Jonas Petruškevičius su žmona Petronėle.

Prieš pusę amžiaus palikęs Lietuvą suvargusią, šiaudiniais stogais, šiandien jis rado ją visiškai kitokią. Jis rado Lietuvą pasipuošusią naujais daugiaaukščiais namais, sodais, gėlynais, dailiomis kolūkinėmis gyvenvietėmis.

Jie viešėjo Vilniuje, Kaune, Alytuje, Kapsuke, visą savaitę ilsėjosi Druskininkų "Draugystės" sanatorijoje ir visur jautė naujo gyvenimo ritmą.

Pirmasis miestas, kurį po Vilniaus aplankė svečiai, buvo Alytus. Miestas, kaip retas kuris kitas Lietuvoje, patyręs karo siaubą. Vokiškieji fašistai sunaikino du trečdalius jo namų. Lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų padedami, šalimais esančiame Vidgirio miške jie žvėriškai nužudė apie 60 tūkstančių taikių tarybinių žmonių. Tačiau apie praėjusio karo baisumus šiandien pasakoja tik obeliskas Vidgirio miške, ilgi cementiniai antkapiai, kurie uždengia baisių žudynių mąsinius kapus... Išskyrus juos, svečiai iš Amerikos nerado Alytuje jokių karo žymių. Naujos gatvės, nauji didžiuliai gyvenamųjų namų kvartalai, naujos mokyklos, parduotuvės, puikūs rožėmis alsuoją skverai...

Amerikos lietuvius nustebino tai, kad pokario metais Alytuje išaugo 24 dideli komunaliniai namai, daugiau kaip 600 jaukių individualinių pastatų, kurių skaičius šiemet pasipildys dar dviem šimtais.

Šiandien Alytuje veikia 8 įmonės. Jų tarpe siuvimo fabrikas, kuriame dirba apie 1,000 darbininkų, pirminio linų apdirbimo fabrikas, pernai stojusi į rikiuotę skalbimo mašinų gamykla. "Ūkmašinos" fabrikas, kuris buržuaziniais metais tegamino plūgus, o dabar ruošiasi gaminti sudėtingus cukrinių runkelių kombainus. Tačiau visa tai tik graži pradžia. Svečiai maloniai buvo nustebinti sužinoję, kad drauge su kitomis įmonėmis Alytuje netrukus bus pradėtas statyti tikras pramonės gigantas — medvilnės kombinatas, kuriame dirbs apie 5,000 darbininkų.

Pramonės išvystymas žymiai atsilieps ir į tolesnį miesto augimą.

...12 aukštų viršum Kapsuko miesto iškilęs baigiamo statyti milžiniško kombinuotų pašarų kombinato pastatas. Nuo jo stogo, kaip ant delno, atsiveria visa išaugusio miesto panorama, nauji fabrikai, dideli namai centre ir, tarytum rieškučiomis pakraščiuose pažerti, kapsukiečių individualūs nameliai.

—Puikūs jūsų žmonės,— kalbėjo Jonas Petruškevičius. — Kada šiandien lankėmės Kapsuko mokykloje surengtoje puikioje gėlių parodoje, aš pajutau, kaip jūs mylite grožį. Stebiuosi žmonių ryžtu, atkaklumu, valia. Dabar suprantu, už kokį gyvenimą už kokias svajones padėjo galvas tūkstančiai Lietuvos sūnų ir dukrų.

Vaikai ir seneliai .. Visai kitų kartų žmonės. Tačiau juos vienodai apgaubia dideliu rūpesčiu tarybinė valstybė. Tuo svečiai įsitikino Kapsuko miesto sode, sutikę linksmus, žvalius, gražiai aprengtus vaikų namų auklėtinius, o po to apsilankę Suvalkijos invalidų namuose. Tai vieni iš 45 respublikoje veikiančių tokių namų, kuriuose valstybės pilnutinai išlaikomi gyvena apie 6,000 senelių ir nedarbingų žmonių.

Algis Janulaitis ir jo žmona Ona — Kapsuko rajono Černiachovskio vardo kolūkio gyvulininkystės fermos darbuotojai. Kaip ir daugeliui kitų, kolūkis padėjo jiems pinigais, medžiagomis, transportu pasistatyti gyvenvietėje gražų namą. Vyras išvalė paskutines skiedras iš kiemo, mylinčios moteriškos rankos pasodino darželyje gėles... Dar vienas naujas kolūkinis namas atsistojo į ilgą namų rikiuotę šioje, akį veriančioje gyvenvietėje. Šviesiuose, erdviuose kambariuose — moderniški nauji baldai, elektra, virtuvėje — dujų plytelė.

—Ir visa tai mano senąme lietuviškame kaime! — kalba svečias, aplankęs gyvenvietę, apžiūrėjęs kolūkio fermas. plačius derlingus laukus, gausias gražių gyvulių bandas. — Nuostabu, neįtikėtina, kol savo akimis nepamatai!

Tačiau didžiausią įspūdį Jonui ir Petronėlei Petruškevičiams paliko tas milžiniškas Tarybų Lietuvos darbo žmonių entuziazmas, su kokiu jie stato savo naują, šviesų gyvenimą.

—Iš visos širdies linkiu savo brangiems tautiečiams didžiausios sėkmės jų pasirinktame kelyje. — kalbėjo Jonas Petruškevičius, išvykdamas į Ameriką. — Tvirtai tikiu, kad jiems tikrai pakaks ryžto ir jėgų darbe. Mes, Amerikos lietuviai, didžiuojamės jumis!

Z. Serapinas

Bridgeport, Conn.

Užprašymą išpildė

Rugpiūčio 26 d. įvykusiame Waterburyje spaudos naudai parengime per newhaveniečius buvome užprašyti atvykti pas juos į parengimą, taipgi spaudos naudai, rugsėjo 9 dieną. Tad Bridgeporto spaudos mylėtojai užprašymą išpildė su kaupu. Į New Haveno parengimą nuvyko net didesnis būrys, negu buvo nuvykę į Waterburio parengimą.

Laisvės choras iš Hartfordo išpildė dainų programą. Draugė. Ona Šilkienė gražiai padeklamavo, o J. J. Kuncas su smuika, ir jo dukrelė su pianu sugrojo duetą. Keletas iš svečių ištarė po keletą žodžių, ir tuomi programa baigėsi.

Svečių buvo daug ir visi buvo patenkinti. Svečių buvo net iš New Yorko. Teko daug matyti pirmu kartu. Tas parodo, kad teisybė ir šviesa ima viršų.

J. Strižauskas

PHILADELPHIA, PA.

New Jersey tymsterių suvažiavime Atlantic City atstovauta 83,000 narių. Prezidentas Hoffa kalbėdamas pasakė, kad Kenedžio rėmimas savo brolio senatoriaus vietai nėra geras nusistatymas. Administracija baugina tyrinėjimu tuos, kurie pasisako už jo oponentą McCormack. Hoffa sutiktas delegatų su gražia nuotaika.

—:—

Leonard M.Cello, prezidentas Eye Foundation, sako: 10,500 žmonių liuosa valio pasirašė duoti savo akis fundacijai. Delaware Valley tūkstantis liuosanorių penkių metų laikotarpyje. Jisai sako, kad 90% akių operacijų buvo sekmingos. Fundacija suorganizuota 1957 metais ir joje priklauso įvairūs daktarai ir Amerikos medikų susivienijimas.

—:—

AFL-CIO pasisakymas už 35 valandų darbo savaitę visų diskusuojamas. Darbdavių susivienijimas, spaudla priešingi. Sako, sutrumpintos valandos nedarbo nepakeis. Jiem nepatinka punktas, draudžiantis dirbti viršlaikius. Dirbanti viršlaikius turi gauti dvigubą mokestį. Kova prasideda. Unijos už 35 valandų darbo savaitę. Darbdaviai prieš.

—:—

Vesper Klubo irklininkai, kuriuos lietuviai žalgiriečiai nugalėjo liepos 4-ąją, išvyko lenktynėms už čempionatą į Lucerne, Šveicarijoj.

—:—

Alcohol and Tax viršininkai sako: Federalė valdžia 1962 metais sunaikino 6,886 katilus mūnšaino darymui, 175,000 galionų degtinės išliejo, areštavo 9,126 žmones, konfiskuodama 2½ milijono dolerių turto.

—:—

Rugpiūčio 19 dieną išvykoje pas Ramanauskus dalyvavo gražus būrys jaunų žmonių, atvykusių su tėvais, gražiai kalbanti lietuviškai. Merkių, Tureikių, Kazlauskų ir iš mainų apylinkės. Gaila, kad toji jaunoji karta neprisideda prie lietuvių kultūrinio darbo, nepadeda tėvams palaikyti lietuvių veikimą. Mūsų veikėjai daugumoje peršokę 70 metų kryželį, nėra tokie lankstūs, bet iš toli ir arti, nepaisant metų skaičiaus, į gražius kultūrinius parengimus atvyksta. Ačiū jiems.

Vasarėlė baigiasi. Mūsų rengti parengimai apylinkėse gerai pavyko. Pennsylvanijos progresyviai pagyvėjo. Aišku, kad kiekvienoje kolonijoje parengimų negalima surengti, bet remkime tas kolonijas, tuos parengimus, kur įvyksta. Ne visose kolonijose gyvuoja LLD kuopos, bet tose, kuriose yra kuopos, gauta naujų narių.

Spalių mėnesį prasideda mūsų spaudos vajus. Spaudos palaikytojams rūpestis, vajininkams darbymetė. Nepalikime gavimą naujų, atnaujinimą senų prenumeratų tik vajininkams. Padėkime kiekvienas apšvietą mylintis tiems, kurie dirba. Prisidėkime pagal išgalę finansiniai sukėlimui budžeto kitiems metams "Laisvės" išlaikymui. Mūsų senos kartos eilės retėja, likusiems daugiau darbo. Tarybų Lietuva yra dirva užrašymui "Laisvės" savo artimiems. Amerikoje irgi dirvos yra gavimui naujų skaitytojų.

Šį penktadienį, rugsėjo 14, svetainėje 1144 N. 4th St., 7:30 val. vakare, įvyks LLD 10 kuopos susirinkimas. Prašomi nariai dalyvauti, bus raportų. Darysime planus žieminio sezono veikimui. Nauji nariai kviečiami prisidėti.

—:—

20 metų amžiaus Peter J. Mcguire iš Kamdeno, Philadelphijos kaimyno, 1882 metų rugsėjo 5 d. (Darbo dieną) New Yorke buvo vadas eisenos. Dabar jis jau 80 metų amžiaus.

Darbo dienoje unijų ir valdžios pareigūnai sako kalbas, darydami metinę peržvalgą. Šiais metais Philadelphijoje nebuvo unijų parado, bet obalsis už 35 valandų darbo savaitę su 40 valandų užmokesčiu kyla.

Pennsylvanijos valstijoje Darbo dienoje užmušta 17 žmonių.

—:—

1800 mainierių, streikavusių už $100 senatvės pensijos atgavimą, grįžo į darbą. Mainierių unija sako: nesutikimus išlygino su kompanijomis. Smulkmenų neskelbiama spaudoje.

—:—

Miestas baudžia už mėtymą popiergalių gatvėse. Nuo 1960 metų iki 1961 m. gruodžio mėnesio areštuota 34,942 žmonės, kurie sumokėjo $104,554, bet 27-iem tvarkytojam algomis išmokėjo $108,000. Išmokėta daugiau, negu gauta.

—:—

Distillery Publisher darbininkai, priklausanti I. B. lokalui 263, atmetė kompanijos sutartį, nusakančią pakėlimą uždarbio 3 centais valandai 1964 m. sausio mėnesį. Jie kovos lauke jau 8-nios savaitės. Streikas tęsiasi. **Pilietis**

Bethlehem, Pa.

Liūdnos ir linksmos naujienos

Rugsėjo 10 d. dr. Camens, ištyręs sveikatą, patarė Adelei Zavis, Prano Zavio žmonai, pasiduoti į ligoninę antru kartu. Keturios savaitės atgal ji ligoninėje išgulėjo vieną savaitę, buvo pasveikus ir sugrįžo namo. Paskui išvyko į Maine valstiją atostogų. Iš ten sugrįžus negalėjo nieko valgyti, tad labai sumenko. Dabar ji randasi St. Lukas ligoninėje, Women's Warde.

Tos pačios rugsėjo 10 d. rytą mūsų spaudos skaitytoja ir Literatūros Draugijos narė ir rėmėja Elizabeth Žukauskienė nupuolė laiptais, labai susižeidė galvą ir nusilaužė kairiąją ranką. Draugė Žukauskienė yra našlė. Jos vyras prieš kiek metų mirė darbovietėje. Gaila geros moteriškės. Dabar ji randasi St. Lukas ligoninėje, Women's Warde.

O linksma naujiena, tai 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktuvės Jono ir F. Katinių, kurios įvyks rugsėjo 16 dieną. Gaila, kad aš dar tik neseniai pradėjau su šitais gerais draugais susipažinti. Tai labai rimti žmonės. Jų vyresnysis sūnus John C. Katinis yra laidotuvių direktorius. Jo įstaiga randasi po numeriu 2101 Northampton Street, Easton, Pa. Kitas sūnus užlaiko užeigą toje pačioje gatvėje. Tėvai gyvena apie 8 mylios į vakarus nuo Bethlehem. Turi puikią rezidenciją, vadinamą Katinis Grove. Tai ten ir turėsime rugsėjo 16 d. dideles iškilmes atžymėjimui jų 50 metų vedybinio gyvenimo sukakties.

Frank P. Zavis

Lawrence, Mass.

Rudeninis spaudos piknikas Worcesteryje gerai pavyko. Ypač iš Lawrencaus žmonių gerai buvo. Nuvyko pilnas milžiniškas busas. Dar ne viskas. Dar ir penki pilni automobiliai buvo nuvykę. Pasirodo, kad daugiausia piknikierių buvo iš Lawrencaus ir Haverhilio. Džiugu, kad Lawrencus visada gerai atsižymi, skaitlingai dalyvaudamas visuose spaudos piknikuose.

—:—

Maple parke spalio 7 dieną rengiamas nepaprastas banketas, irgi spaudos naudai. Valgiai bus skanūs. Pietūs prasidės 1:30 val. Taipgi bus net dvylika dovanų. Dovanos tinkamos visiems — vyrams ir moterims.

Kviečiame visus draugus ir drauges, iš arti ir toli. atvažiuoti ir dalyvauti mūsų šauniame parengime. Mums reikia, kad mūsų spauda būtų tvirta. Juk kas būtų, jeigu mes neturėtumėm darbininkiškos spaudos? Kur semtumėm teisingas žinias iš Lietuvos ir viso pasaulio?

Labai gerai, kad mūsų spaudos piknikuose bei parengimuose dalyvauja kas nors iš "Laisvės" pastogės. Štai Worcesterio piknike drg. R. Mizara pasakė gerą kalbą, labai tinkamą momentui.

Todėl dar kartą kviečiame mūsų kaimynus ir iš toliau svečius atvažiuoti ir paremti mūsų parengimą.

S. Penkauskas

KRISLAI

(Tąsa iš 1-jo pusl.)

front", "Literaturni novini" ir kituose.

-:- -:- -:-

O Vilniaus "Tiesoje" (rugsėjo 8 d.) skaitome:

"Maskvos—Leningrado leidykla "Tarybinis rašytojas" didžiojoje "Poeto bibliotekos" serijoje Leningrade ką tik išleido stambią, turinčią 470 psl. knygą "Lietuvių XIX amžiaus poetai". Knygoje pateikta daugiau kaip 20 mūsų XIX amžiaus poetų kūrybos pavydžių, pradedant nuo A. Klemento, D. Poškos, A. Strazdo ir baigiant A. Baranausku, J. Mačiu-Kėkštu, V. Kudirka, P. Vaičaičiu, Maironiu ir kt. drauge su trumpomis jų biografijomis.

Daugelis mūsų XIX a. poetų rusų kalba šiame leidinyje suskambėjo pirmą kartą. Lietuvių vertėjų tarpe matome tokius žymius rusų poetus, senus lietuvių literatūros draugus, kaip N. Tichonovas, P. Antokolskis, M. Svetlovas, D. Brodskis, A. Achmatovas, M. Petrovych, V. Deržavinas, S. Mar ir daugelis kitų. Knygą sudarė, poetų biografijas ir komentarus parengė P. Čiurlys, vertimus redagavo žinomas poetas L. Ozerovas, paruošęs iš mūsų literatūros jau ne vieną leidinį. Knyga išėjo su A. Venclovos pratarme ir B. Pranskaus-Žalionio įvadiniu straipsniu, ji iliustruota žymesniųjų mūsų XIX a. poetų fotonuotraukomis.

"Lietuvių XIX amžiaus poetų" išleidimas labai populiarioje "Poeto bibliotekos", kurią savo metu įsteigė didysis M. Gorkis, serijoje yra naujas reikšmingas mūsų literatūros pripažinimas ir įvertinimas visasąjunginiu mastu. Knyga išleista 20 tūkst. egzempliorių tiražu."

Los Angeles, Calif.

Išvažiavimas, susirinkimai ir mirtis. Paskutinis pranešimas

Rugsėjo 23 d. visi keliai ves **tik į Arroyo Seco parką** (į rytus Ave. 60), kur įvyks progresyvios spaudos paramai išvažiavimas su pietumis. Tai bus ir paskutinis išvažiavimas šį sezoną. Atsilankę ne tik pasisotinsite skaniu maistu, pasigerėsite gamtos palociais, bet ir paremsite pažangią spaudą, be kurios būtų dvasinis badas ir galas teisingom žiniom. Rengia LLD 145 kp. Kviečia komisija.

Geistina, kad rastųsi geraširdžių prisidėti prie šito kilnaus žygio su aukomis dėl maisto ir dovanėlių. Draugė M. Straleckienė jau aukojo 2 svarus kavos. Kas daugiau?

Susirinkimai

Rugsėjo 9 d. įvyko LDS 35 kp. ir LLD 145 kp. susirinkimai. Narių dėl nežinomos priežasties atsilankė nedaug, tačiau visi su pakilusiu ūpu sekė susirinkimų eigą. Iš LDS 35 kp. raportų pasirodė, kad kuopa yra gerame stovyje, ypač finansiškai, po įvykusio išvažiavimo rugpiūčio 19 d. Komisijos raportas priimtas entuziastiškai. Randasi viena ligonė — Mary Pažarskas. Yra dar ligonių, kurių šalpa išsibaigė, būtent: K. Peslis, F. Shiling, E. Pielienė (kuri gydosi Čikagoje). Vėlesniu laiku susirgo gera draugė ir pažangos rėmėja E. Sleseriūnienė: ji randasi ligoninėje kritiškoje padėtyje. Linku visiems laimingai susveikti.

LLD 145 kp. posėdžio eigoje atsistojimu pagerbtas buvęs narys velionis John D. Davis-Daunys. Iš valdybos raportų pasirodė, kad kuopa visais atžvilgiais geroje tvarkoje, ir sudėta daug vilčių žieminio sezono veiklai. Išrinkti "Laisvės" vajininkai: R--ka ir S. F. Smith.

Žinant, kad visuomeninkė K. Karosienė lankėsi daugelyje šalių, net Azijoje ir Afrikoje, ir patyrė daug naujo, taipgi žinant, kad ji nepagailės ir mums losangeliečiams pateikti įgytus įspūdžius, — išrinkta komisija surengimui sueigos jos atsilankymo proga, kada jai laikas leis.

Sekantys susirinkimai įvyks lapkričio 11 d. tuo pačiu laiku ir toje pačioje vietoje.

Netekome draugo ir nario

Rugsėjo 1 d. mirė senas Los Angeles gyventojas John D. Davis-Daunys, išgyvenęs 85 metus. Gimęs Lietuvoje, Skaisgirio bažnytkaimyje, Kemsių kaime. Iš amato kriaučius. Los Angelyj apsigyveno 1909 m. Buvo taurus ir draugiškas. Skaitė progresyvią spaudą ir prigulėjo prie LLD 145 kp. Jaunesnėse dienose ilgai kuopai sekretoriavo, nuo kurios jo karstą puošė gyvų gėlių puokštė. Su pirma žmona (kuri seniai mirus) išauklėjo ir aukštai išmokslino dukterį Aldoną. Vėliau vedė antru kartu.

Edward Brother šermenėje, po Adolph Casper direkcija, kur velionis buvo laisvai parengtas, rugsėjo 4 d. susirinko burelis senų losangeliečių duoti atiduoti paskutinę pagarbą ir atsisveikinti ant visados. Palaikai sukremuoti.

Liūdesyje liko jo gyvenimo (per 16 metų) draugė Alena, duktė Aldona, žentas Chas. Young, anūkai ir proanūkiai, brolis ir sesuo Lietuvoje ir dvi seserys Detroite. Reiškiu visiems gilią užuojautą liūdesio laiku, o velioniui amžinos ramybės, išvilkus ilgo gyvenimo naštą.

Šakalių Žemaitis

Baltimore, Md.

Matykite naujus filmus iš Lietuvos

Sekmadienį, rugsėjo 16, bus rodomi filmai "Tarybų Lietuva," "Mano draugai" ir "Jaunystės dainos" (spalvotas filmas 1960 m.).

Šiuose filmuose matysite Tarybų Lietuvą visose srityse, šiandieniniame gyvenime. Rodymą atliks Jonas Grybas iš New Yorko.

Vieta — 921 West Baltimore St. Pradžia 2 valandą popiet.

Visus kviečia LLD 25 kp.

Elizabeth, N. J.

ELIZABETHE BUS RODOMI FILMAI IŠ LIETUVOS

LDS 3-čios Apskr. komitetas savo posėdyje, laikytame rugsėjo 9 d., nutarė pakviest Elizabethan brooklynietį Joną Grybą parodyt naujų filmų, gražių vaizdų iš Lietuvos.

Pirm rodysiant filmus 3-ioji Apskritis turės savo konferenciją, o po konferencijos bus rodomi filmai. Vėliau bus plačiau parašyta apie filmus.

Taigi, Elizabetho ir apylinkių lietuviai turės progą pamatyti judamus paveikslus iš savo gimtosios tėvynės. Jonas Grybas sakė, kad turi keletą filmų tik neseniai atsiųstų iš Tar. Lietuvos, kurių šios apylinkės lietuviai dar nėra matę.

Tas įvyks lakpričio 11 d., Liet. kliube, 408 Court Street, Elizabethport, N. J.

Sekr.

PRANEŠIMAS

CHESTER, PA.

ALDLD 6-tos Apskrites konferencija įvyks Spalio-October 14 d., prasidės 12 val., V. L. Pašelpinio Kliubo svetainėje, 339 E. 4th St., Chester, Pa.

Prašome apskrities kuopų išrinkti delegatus, pasirūpinkime, kad konferencija būtų skaitlinga delegatais, ir prašome delegatus susirinkti paskirtu laiku.

ALDLD 6 Apskr. Vald.
(74-75)

Gąsdina Kubai blokada

Harrisburg, Pa.—Čia kalbėdamas New Yorko valstijos senatorius Keatingas labai piktai kritikavo Kubą. Jis gąsdino jai visuotine blokada, uždarymu visų kelių prekybai su užsieniais.

EISENHOWERIS IŠDAVĖ KENEDŽIUI RAPORTĄ

Washingtonas. — Plačiai po Europą važinėjęs buvęs prezidentas Eisenhoweris lankėsi pas prezidentą Kenedį ir išdavė jam raportą, ką jis matė ir patyrė.

Taipei, Formoza.—Čiang Kai-šekas sakė, kad jis ir ateityje siuntinės į Kiniją žvalgybinius lėktuvus "U-2."

Pranešimas LLD 6 Apskr. kp.

Mūsų Lietuvių Literatūros Draugijos 6-tos Apskrities konferencija jau nebe toli, ji įvyks spalio 14 dieną. Visos kuopos raginamos paskirti ir atsiųsti delegatus. Taipgi raginami Draugijos veikėjai ir eiliniai nariai dalyvauti kaip svečiai.

Konferencija įvyks Lietuvių Klubo salėje, 339 East 4th St., Chester, Pa. Prasidės 12 val. dieną. A. J. P.

Kokiais būdais buvo "U-2" nukirstas?

Pekinas. — Kinijos vyriausybė savo pranešimuose apie nušovimą Jungtinių Valstijų gaminto lėktuvo "U-2" nepaaiškina, kokiomis priemonėmis jis buvo pasiektas. Kaip žinia, tie lėktuvai šnipinėjimo misiją atlieka iš nepaprastai didelės aukštumos. Buvo manoma, kad iki šiol tik Tarybų Sąjunga turi tokias raketas pasiekti ir pataikyti į lėktuvą "U-2." Nejaugi ir Kinija jau turi tokias raketas?

Paliekama Vakarams spėlioti. Ypač didelio susirūpinimo šis įvykis susilaukia Washingtone.

Tuo tarpu Kinijos vyriausybė griežčiausiai protestuoja prieš tuos Jungtinių Valstijų ir Čiang Kai-šeko klikos provokacinius žygius.

Tarybinė žemės ūkio delegacija Amerikoje

Washingtonas. — Šiomis dienomis į Jungtines Valstijas pribuvo šeši tarybiniai žemės ūkio specialistai studijuoti Amerikos žemdirbystę. Delegacijai vadovauja Tarybų Sąjungos žemės ūkio ministras K. G. Pysin. Delegaciją pasitiko ir pasveikino JAV žemės ūkio ministras O. L. Freeman.

Svečiai aplankys septynias valstijas, kurios sudaro Amerikos "grūdų aruodą." Jie studijuos žemės apdirbimo techniką.

Delegacija sostinėje pabuvo dvi dienas ir išvyko su maršrutu. Į Washingtoną sugrįšianti spalio 4 dieną. Apie tą laiką veikiausia baigs savo misiją ir grįš į Maskvą.

Daugiau įvairių parengimų Laisvės naudai.

WORCESTER, MASS.

Mirus

Paulinai Bakšienei (Sinkevičiūtei)

Mes reiškiame nuoširdžią užuojautą jos vyrui Juozui Bakšiui, dukrai Irene, žentui George Rutherford, anūkams ir sesutei Michalina Grinkevičius ir visiems kitiems artimiesiems.

Miss R. Cook
Mrs. P. Cook
A. ir E. Pilkauskai
Mike Latauskas (Saugus)
Mrs. L. Auseius
Mrs. V. Nakrosis
J. Norvaiša ir sūnus
Peter Plakštis
M. Šupenienė
K. ir F. Auseius
A. Alekna
Beny Cook
K. Kasulis
J. ir H. Paulukaitis
J. ir E. Pocius
Mrs. U. Duda
Mrs. A. Krajewska
Mrs. M. Green
J. Norkaitis
J. ir M. Petkūnai
P. ir O. Skralskai
F. ir M. Petkūnai
Mrs. A. Motiejaitis
A. ir B. Kulešai
J. Skliutas (Boston)
Juozas
J. Skeltis
J. ir H. Raulušaitis
Marijona
J. ir A. Palonis
Frank Kazeliūnas
K. Valantukevičia
K. Gasparonis
Mrs. N. Lazar
J. Demikis
M. ir V. Tamošiūnas
Mrs. Betty Kalušienė (Fitchburg)
J. ir M. Sabaliauskai
H. Žilinskienė
F. ir P. Petrauskai
J. ir D. Lukai
P. ir D. Jelskiai
Mr. ir Mrs. D. Žemeikiai
Mr. ir Mrs. A. Yaskis
W. ir K. Žitkus
J. ir D. Špakauskai
V. Tamulevičia
J. Markūnas
P. Nalivaika
D. G. Jusius
Anelia Balchunas
A. ir M. Sukatskai
I. ir R. Januliai
H. ir G. Smith
P. Sadauskas
Mr. ir Mrs. A. Naruševičiai
E. Kanapkienė

METHUEN, MASS.

Liūdnas prisiminimas savo mylimo vyro

JONO ŠLEIVIO

Kuris mirė 1959 metų rugsėjo 25.
Jau sukako trys metai kai jis mirė. Niekada jo nepamiršiu. Ilsėkis amžinai, mano mielas.

Juzė Šleivienė, žmona
Stepanija, duktė
Albinas Kaupinis, žentas
Richardas, anūkas su žmona
Petrisė, anūkė
Ig. Chulada su **žmona**
Teofilius Tartonis
ir visi giminės

PHILADELPHIA, PA.

HELP WANTED—FEMALE

FEMALE—MOTERIŠKĖS

Operatorės siuvamųjų mašinų, viena adata, Merrow ar Binders. Nepatyrusias išmokinsim tinkamas aplikantes. Nuolatinis darbas, gera mokestis pas patogiai įsisteigusį tekstelinių produktų gamintoją. — Kreipkitės: The Ironees Co., A & Clearfield Sts., 1-mas aukštas, Philadelphia, Pa. (74-77)

Lietuviškos naujienos

Rašo A. ZIENIUS

Rašo viena iš visuomenės...

"Manau, kad mūsų 'senių' nedovanotinas apsileidimas, tai kad iki šiol nepanaudojo to kultūrinio knygomis apsimainymo ir kitokios formos kultūrinių ryšių su Lietuva. Ko bijoti? Juk mums čia niekas negresia (!). O bendradarbiaudami savitarpyje susilauktume didesnio dėmesio iš svetimtaučių, ir mūsų pačių kultūra kiltų nuo nuoširdžios kritikos. Ko gi bijoti? Ach tie principai!.. Jų nereikia laužyti, bet kartais reikia šuoliu pašokėti ir peršokti visas užtvaras, kad savo broliams ištiesti rankas ir širdį. Įdomu būtų žinoti, kaip galvoja mūsu tikrieji tautos atstovai Lietuvoj? Dėl tu principų? Gal jie ten stebisi, kad mes čia tiek įsibaiminę... Norėčiau mainais gauti iš Lietuvos daugiau literatūros. Juk jie daug ir gražiai išleidžia jaunimui knygų..."

Oi, ne visa išeivių visuomenė akla, tikrai ne!

Marijonai apie "baisias klaidas"

Vienuolių marijonų samdiniai redaktoriai neseniai rašė: "Maskvos bernų leidžiamas komunistiškasis laikraštis 'Laisvė' nr. 66 ryšium su a. a. Gasparo Veličkos mirtimi rašo: "Velionis buvo nemenkų gabumų menininkas. Jo baisi klaida buvo, kad jis bėgo iš savo tėvynės, susižavėjęs amerikonišku doleriu."

Jei pasinaudoti vienuolių žodynu, "Vatikano bernų leidžiamas katalikiškas laikraštis" toliau įtikinėja, kad velionis ir kiti bėgę ne dolerių ieškoti, bet pasislėpti nuo MVD-NKVD karo metų žiaurumų.

Slapyvarde pasirašęs vienuolis "Žvilb." kaltina net "Laisvę," kad ji laikosi stalinistiškos linijos, ir net gina tai, ką pasmerkė pats Kremlius... Ir tip toliau ir tt. Bet beskaitant šią retoriką, kyla klausimas: jei bėgliai bėgo tik nuo teroro, tai kodėl jie negrįžta namo, į savo darbą, kūrybą savo tautai, jei jiems tas amerikoniškas doleris "nepriėiom"? Pokario metais iš iškilesnių žmonių težinome, pav., Vytautą Žemkalnį, architektą, kuris paliko pusę šeimos Australijoj ir ryžosi grįžti skurdesnėn tėvynėn vildamasis, kad jis jai reikalingas.

O kodėl "Draugas" neskelbia?

"Laisvė" jau ne kartą rašė, kad "stalininė sistema" seniai nebeegzistuoja Tarybų Sąjungoj, tuo pačiu ir Pabaltijo kraštuose. Bet kada "Draugas" ar kitas "Darbininko" stiliaus laikraštis tai paskelbė? Vienuoliai gal bijo pranešti savo skaitytojams, kad TSRS įvyko didelės permainos? Štai rugsėjo 2 d. "Savaitė" žurnalas, leidžiamas "Izvestijų," rašo, kad Valstybės Saugumo pareigūnai užtikrina, kad jame nėra jau nieko bendra su stalinistais ar stalininių laikų metodais. Lygiai taip, kaip jaunosios išeivių kartos griežtai atsimeta nuo karo meto lietuvių politikų ir budelių, iššudžiusių eibes Lietuvos gyventojų. Tačiau jei lietuviškoj išeivijoj ši jaunoji karta taip ir nepajėgia pašalinti hitlerinių komaru susitepusių žmonių, tai pagal "Nedelia," tarybiniam saugume beveik visas naujas personalas.

Klierikai iškrenta Kauno seminarijoj

Ne vien Amerikoje jauni vyrai nebenori tapti religiniais darbuotojais. "Tiesoje," kuri pastaruoju metu ypač aktyviai propaguoja ateizmą, neseniai tilpo J. Volungevičiaus, buv. klieriko, rašinys, iš kurio sudaromas įspūdis, kad Katalikų bažnyčia Lietuvoje gyvena paskutines dienas. Ekskleirikas savo ilgą rašinį baigia: "Gyvenimas jau išstumia religiją už borto. Gyvenimas ne dievo, bet žmonių kuriamas, eina tiesia vaga į laimę. Ne angėlai, ne šventieji, bet komunistai raižo dangaus žvaigždžių kelius. Aš eisiu su tais, kurie savo rankomis daro stebuklingus kosminius laivus, savo rankomis kuria laimę žemėje, kurie dirba, gyvena dėl kilnaus tikslo — žmonijos gerovės. Aš sugrįštu pas tuos, kurie vadovaujasi kilniausiais principais: žmogus žmogui— draugas, biičiulis, brolis, viskas žmogui, dėl žmogaus, bet ne išgalvoto dievo."

Tėvai dar skiepina religiją

Volungevičius nurodo, kad jei jaunime dar yra kiek religinio tikėjimo, tai vis nuopelnas tėvų, močiučių. Šiam rašytojui Lietuvoje teko patirti, kad iki 14 metų 18-metė studentė, ėjusi bažnyčion verčiama močiutės, bet dabar išreiškus nusistebėjimą, kad ji yra komjaunuolė, ji tuoj pat užšokdama už akių išdrožė... "Jūs ten Amerikoj nemokinkite, kaip mes turime gyventi Lietuvoje"... Trumpai ir drūtai. Lietuviškam kaime betgi tebėra kunigijos kultas — dėl to tai ir daugumas klierikų yra kaimiečiai.

Lenkų kardinolas panikoj

Gal matydamas, kas darosi dar prieš 20 metų buvusioj katalikiškoj šventojoj žemėj Lietuvoj, lenkų kardinolas Wyszynski gvolto šaukia ir reikalauja lenkus priversti savo vaikus lankyti "violetinius" kampelius — bažnyčias bent sekmadieniais. Per bažnyčias buvo skaitomas jo "ukazas," bet... vyriausybei panaikinus praėjusiais metais viešose mokyklose privalomą tikybos dėstymą katalikiškoji tikyba, be pamokslų, išgaruoja kaip kamparas... O Amerikoj išeivių katalikų religija daugiausia pasireiškia socialiniais klubais, kur susirenka nepritampą prie amerikoniško gyvenimo pasipletkavoti, pasipinigauti, na, ir pabendrauti. Daugumas šių žmonių yra stebėtini veidmainiai.

Mieželaitis tebegauna daugybę laiškų

Lietuvių Rašytojų Sąjungos pirmininkas Eduardas Mieželaitis, poemos "Žmogus" autorius, kaip rašo Vilniaus spauda, tebegauna daugybę laiškų iš tolimiausių pasaulio kampų. Jau ir Niujorke jo kūryba yra verčiama anglų kalbon.

Lietuvoje aiškina kas yra laisvė

D. Šniukas "Tiesoje," rugsėjo 26 d., aiškina apie sąvoką "laisvės." "Laisvės" skaitytojams gal bus įdomu paskaityti jo dėsnius:

"Laisvė — vienas iš tauriausių žmonijos idealų, išgarbinta utopinių socialistų,... įkvėpusi sukurti visaapimantį mokslą, kuris atskleistų laisvės įkalinimo priežastis; nuo laisvės būti apgautam; laisvės būti išnaudotam; laisvės pralobti kaimyno sąskaita (taip vadinamoji privataus vertelgiškumo laisvė); laisvės sukrauti lobius savo darbu tam, kas nedirba... Buržuazija niekad nesibijojusi žodžio laisvė... bet ką reiškė Lietuvos valstybinė laisvė arba nepriklausomybė didžiosioms Vakarų valstybėms, akyvaizdžiai parodo kun. Būčio verkšlenimai 1922 m. lietuviškoj spaudoj: "Nepolitikuojančiai Lietuvos visuomenei belieka tik melstis, kad anglų diplomatijos išmintis Genuos konferencijoj pastatytų nešovinistinį didelių ir sunkių klausimų išnarpliojimo sumanymą."

Lietuviškos vertelgystės laisvė

D. Šniukas cituoja šiuo metu Los Angeles gyvenantį Real Estate operatorių prof. P. Raulinaitį, anuomet krikdemų veikėją, iš "Ryto"... "Silpnesnieji iš darbo turi pasitraukti, nes čia reikalingi žmonės stiprūs ir kuo mažiausiai galvojantys. Vakaruose dažnai kalbama apie politinę laisvę, bet niekada neminima ekonominė laisvė. Girdi, pirmoji laisvė įgalina kiekvieną "įsilaisvinti". JAV vyriausybei nei į galvą neateina kėsintis prieš "laisves."

Ar gali būti prezidentas Kennedis ar viceprezidentas Johnson būti nepatenkintis milijonieriais Kennedy ir Johnson? Ar gali kėsintis prieš savo buvusius darbdavius ministeriai Rusk ar MacNamara?

"Laisvė," pagal Rockefellerį," aprašo Šniukas

"Laisvė — tai individualizmas. Jeigu laisvė — stichija, žmogus atsako pats už save. Pats kala savo laisvę. Per kitų lavonus. Laisvo žmogaus tikslas — asmeninis malonumas, spiaunant į kitus, į visuomenę. Gudrus viršūnėj, kvailas — apačioj." Cituojant socialogą Sumnerį: "Skurdžiais liks todėl, kad jie buvo nepilnaverčiai arba kvailiai, arba net su trūkumais..."

"Laisvė," pagal tarybinį galvojimą

"Kapitalizme žmogus negali būti laisvas ne tik todėl, kad jis turi dirbti kapitalistams. Jis ir yra priklausomas nuo kapitalisto. Jis gali būti kiekvienu momentu išvytas iš darbo.

"Visai kas kita," rašoma "Tiesoje" toliau, "prie socializmo: įmonės, fabrikai, žemė. gelmių turtai priklauso liaudžiai, ir tai leidžia laisvai juos eksploatuoti, ekonominės laisvės pagrindu pasiekiant ir kitas laisvės formas — žodžio ir sąžinės laisvę, tautų laisvę, kurią atskleidžia mokslo pasiekimai, laisvę nuo religinių prietarų ir išnaudotojiškų formacijų atgyvenų, nekalbant jau apie politinę laisvę, kurią atnešė pati revoliucija."

Eureka, Calif. — Čia buvo jaučiamas Žemės drebėjimas.

Pasinaudokite Gera Proga

Čiurliai kviečia visus pas save ant pietų šį sekmadienį, Rugsėjo-September 16 d., į Pattenburg, N. J. Pietūs bus duodami 1-mą valandą dieną.

Pasinaudokite gera proga. Čiurlių farma yra gražioje vietoje. Čia gerai papietausite ir pasilinksminsit tyrame ore. Pietūs įvyks jei ir lytų, nes čia yra daug pastogės.

Kelrodis:

Iš New Yorko važiuokitę keliu No. 22 linkui Phillipsburg, N. J. Pravažiavus Clinton, už kelių mailių yra Pattenburgas. Pastebėsite vedamą naują kelią No. 78. — **Nevažiuokite juomi.** Laikykitės dešinėje senu keliu No. 22. Kai pamatysite užrašą **Pattenburg,** sukite po kaire. Pervažiavę naują tiltą laikykitės po dešinei. Čia privažiuosite namą prie didelio beržo, tai tas bus Čiurlių namas.

Sugrįžusius iš Lietuvos turistus susitiksime "Laisvės" salėje

Vera Bunkienė (Misiūnaitė), brooklynietė.

Jokūbas Jaskevičius, worcesterietis.

Julija Marazienė (Skeberdytė), čikagietė.

Konstancija Rimkienė (Abekienė), mičiganietė.

Rožė Samulionienė (Palevičiūtė), čikagietė.

Jie išbuvo Lietuvoje apie mėnesį. Aplankė ne vien tik didmiesčius, bet ir savo gimtuosius kaimus. Visi turi daug ko papasakoti apie naujuosius Tarybų Lietuvos darbus ir užmojus. Daug jie susitiko žmonių, kalbėjosi su jais, matė ir girdėjo jų nuotaikas. Kai kurių giminėms bei kaimynams parvežė ir labų dienų.

Kviečiame visus atvykti į pobūvį tas labas dienas atsiimti ir visas žinias išgirsti.

Susitikimo su turistais pobūvis įvyks jau šio penktadienio vakarą, rugsėjo 14 d. Pradžia 6:30 (vakarienę duosime apie 7 val., jos kaina 1.50). Prašome atvykti anksti. Norime turėti juo daugiau laiko turistu pranešimams ir asmeniškiems su jais pokalbiams.

Salės adresas: Liberty Ave. ir 102nd St., Ozone Park. **Rengėjai**

Pasimatysime pas Čiurlius Pattenburge

Viskas rodo, kad gerokas skaičius niujorkiečių vyksime smarkiai papietauti ir linksmai laiką praleisti pas svetinguosius Čiurlius Pattenburg, N. J. Parengimas ruošiamas gražiems tikslams. Svečių tikimasi iš daugelio apylinkių.

Mano automobilis jau pilnutėlis. Be mudviejų važiuoja Ona ir Vincas Čepuliai ir Ona ir Stasys Titeniai. Steponas Večkys irgi, girdėjau, turi primobilizavęs savo pilną mašiną. Galimas daiktas, kad atsiras ir daugiau ukvatninkų, gerų, naudingų parengimų lankytojų, kurie vyks į Pattenburgą praleisti visą gražią popietę.

Kada parengimas įvyks? Ogi jau ši sekmadienį, rugsėjo 16 d.

Tikiu, jog dar kartą bus proga susitikti ir pasisveikinti su daugeliu New Jersey ir Pennsylvanijos laisviečių.

A. Bimba

Laiškutis iš Rumunijos

Mieloji Drauge Ieva!

Siunčiame Jums su Rojum, o taip pat Antanui su Ilse labas dienas iš Eforijos kurorto, Rumunijoj, prie Juodosios jūros. Čia atsidūrėme atostogaudami, draugų Rumunijos parlamentarų pakviesti.

Geriausių linkėjimų Jums ir visiems laisviečiams!

Genovaitė ir **Justas Paleckiai**

Eforie, 1962-VIII-9

SVEIKINA IŠ ATOSTOGŲ

Drg. P. Bukniui

Turiu atostogas su draugais J. Kupčinskais. Čia oras gražus ir vanduo dar šiltas, galima maudytis. Ir taip laiką linksmai leidžiame. Apsistojome pas draugę A. Zalis. Viso gero jums visiems.

Povilas Bečis

Toms River, N. J.

Tokio. — Jungtinės Valstijos atvežė Japonijai 100 raketų "Nike".

Dar vienas ir paskutinis išvažiavimas į miškus

Trečiadienį laikėme LLD 185 kuopos susirinkimą. Tai buvo vienas iš geriausių susirinkimų. Komitetas pranešė, kad išvažiavimas į pajūrį pietauti labai gražiai pavyko, buvo skaitlingas ir linksmas.

Kalbėta, ką daryti, kaip užbaigti šitą vasaros sezoną. Argi taip ir lauksime rankas susidėję rudens ir šaltesnių orų? Tai būtų nesuderinama su mūsų kuopos veikėjų "neramiu" būdu. Tuo supratimu vadovaudamiesi, nutarėm suruošti dar vieną išvyką į miškus. Tai irgi bus skalsūs pietūs su visokiais prašmatniais pridėčkais. Įvyks spalio 7 d., sekmadienį.

Tik norintiems su mumis važiuoti ir pietauti reikia iš anksto užsiregistruoti pas Joną Grybą, K. Briedį, V. Venckūną ir kitus kuopos veikėjus. Tatai padarykite. **Rep.**

Kombainai pagaminti "Žalgiryje"

Vilniaus "Žalgirio" staklių gamykloje surinkti pirmieji kombainai SKV-1.0. Dar šią savaitę jie bus pasiųsti į Raudondvarį išbandyti gamybinėmis sąlygomis.

Brooklyn, N. Y.

Turėkite mintyje, kad "Laisvės" koncertas įvyks sekmadienį, lapkričio 4 d., Schwaben Hall, 474 Knickerbocker Ave. Pradžia 3-čią val. popiet.

Įspūdingą programą atliks menininkai iš toli. Bus labai turininga ir nepaprastai įdomi programa. Greit paduosime "Laisvėje" ištisą programą.

"Laisvės" Adm.

PARDAVIMAI

Parsiduoda drabužių krautuvė. Kostumeriško siuvimo ir drabužių valymo biznis, taipgi stakas visokių smulkesnių drabužių, batų bei čeverykų.

Geras biznis, išsilaikęs per 25 metus, plačiai žinomas, turi daug nuolatinių kostumerių. Kreipkitės: M. Urbonas, 100 Steamboat Road, Great Neck, N. Y. (73-74)

Maspeth, N. Y.

Rugsėjo 18 d. čia mirė ilgametė Maspetho gyventoja Elzbieta Milunec-Milinčienė (po tėvais Pilvelytė), gyvenusi po num. 57-38—63 St. Velionė buvo gimusi Randamonių kaime, Merkinės valsčiuje. Į JAV atvyko 1909 metais ir visą laiką gyveno Maspethe.

Liūdesyje liko vyras Vladas, trys sūnūs, viena duktė ir daug giminių. Pašarvota Kodziso šermeninėje; laidojama rugsėjo 14 d. šv. Jono kapinėse.

Nauji filmai iš Lietuvos

Šiomis dienomis gauti iš Lietuvos filmai bus rodomi šeštadienį, rugsėjo 29, Liet. Kult. centre, 102 St. ir Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Pradžia 7 val. vakare.

Prašome gerų filmų mylėtojus pasižymėti šią dieną, kad juos pamatyti. Taipgi ir kitiems priminkite apie šią puikią progą.

Filmus rodys Jonas Grybas. **Rengėjai**

LĖŠOS VIEŠIEMS DARBAMS

Washingtonas. — Senatas užgyrė prezidento planą paskirti iš iždo $900,000,000 viešiesiems darbams. Tie projektai bus planuojami tose šalies srityse, kurios yra skaudžiausiai paliestos nedarbo.

Pikto senatoriaus labai piktas balsas

Washingtonas. — Senatorius T. J. Todd iš Connecticut griežtai reikalauja, kad prezidentas Kenedis tuojau suruoštų ginkluotą invaziją ir nuverstų Kubos valdžią.

Moterų Klubo mitingas

Po visos vasaros atostogų, Lietuvių Moterų Kultūros Klubo narės nekantriai laukia trečiadienio, rugsėjo 19 d., mitingo. Jis įvyks "Laisvės" name, 7:30 val. vakare.

Apart prisirengimo ateinančio sezono veiklai, išgirsime mūsų klubietės Veros Bunkienės įspūdžius, įgytus lankantis Lietuvoje šią vasarą.

Dvi klubietės, Frances Mažilienė ir Domicelė Galinauskienė, rengiasi po mitingo nares pavaišinti. Sužinosime, kokia proga šios draugės mus vaišins, kai sueisime į mitingą.

Taigi, visos būkime mitinge. Kviečiame ir nenares. **Valdyba**

Išvyko atostogų

"Laisvės" buhalterė Lillian Kavaliauskaitė praėjusį pirmadienį išvyko dviem savaitėm atostogų. Dėl to gal būt kai kurie administraciniai reikalai truputėlį susivėlins, bet mūsų veikėjai tai supras.

Linkime Lilijai sėkmingo poilsio!

Washingtonas. — Prezidentinio komiteto dėl lygių teisių samdoje pirmininku paskirtas negrų veikėjas detroitietis Hobart Taylor. Tas nepatinka pietinių valstijų diksikratams.

PRANEŠIMAS

SUSIRINKIMAS

LLD 1-mos kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 21-mą, 7:30 val. vakaro, "Laisvės" salėje. Svarstysime ateinančio sezono veiklą ir kitus reikalus. Visi nariai dalyvaukite.

Valdyba

(74-75)

BROOKLYN, N. Y.

Mirus

Jonui Valaičiui

Reiškiame gilią užuojautą jo šeimai —

A. Balčiūnas
P. Varaška
P. Carlon
J. Vinikaitis
J. ir A. Kairiai
P. Valaitis

DU ŽODYNAI JUMS

Išleisti 1961 metais Lietuvoje

Vienas Anglų-Lietuvių Kalbų

Angliški žodžiai lietuviškai išdėstomi bei išaiškinami

511 Puslapių — Kaina $3.50

Antras Lietuvių-Anglų Kalbų

Lietuviški žodžiai angliškai išdėstomi bei išaiškinami

511 Puslapių. Kaina $3.50

Gaunami "Laisvės" Knygyne

Užsisakydami kartu prisiųskite ir mokestį. Pinigų perlaidas (money orderius) ar čekius rašykite:

LAISVĖ

102-02 Liberty Avenue **Ozone Park 17, N. Y.**